

A color photograph of an elderly man with a white mustache, smiling slightly. He is wearing a grey herringbone jacket over a light-colored checkered shirt and a dark striped tie. His hands are clasped in front of him. The background shows a room with several framed pictures on the wall.

Frederik Dreyer

Manden, golfen og banerne

AF JESPER FRIGAST LARSEN

DANSK GOLF UNION

Spil med

FREDERIK DREYER, Manden, golfen og banerne

Udgivet af Dansk Golf Union, 2022

Layout: Bo Sørensen, Pixel og Papir.

Bogens fotos er fra private samlinger eller tidligere trykt i bladet GOLF/
Dansk Golf.

Frederik Dreyer

Manden, golfen og banerne

Forord

Ideen til denne bog er ikke min. Den kommer fra Jan Skanderup, der blandt meget andet er golfhistoriker og tidligere formand for Vejle Golf Club.

En sommerdag i 2019 ringede Jan Skanderup mig op og fortalte, at han var i besiddelse af en æske med Frederik Dreyers efterladte papirer og fotos, og at han planlagde at skrive en bog om Dreyer på baggrund af materialet og hans personlige bekendtskab med Dreyer. Jeg var formand for Dansk Golf Fond, og Skanderup spurgte, om der mon var mulighed for, at Fonden kunne støtte udgivelsen af en sådan bog.

På min opfordring fremsendte Jan Skanderup en skriftlig ansøgning, dateret den 27. august 2019, og karakteristisk for Skanderup i form af et håndskrevet brev. Heri forklarede Skanderup, at han i adskillige år havde syslet med tanken om at skrive en bog om Frederik Dreyer, og at han ofte havde talt med Dreyer om dette, mens Dreyer levede.

Lettere illusionsløst tilføjede Skanderup dog, at "dagens golfspillere sikkert hellere vil læse om dem, som tjener millionerne på golfspil, end om en betydningsfuld person fra golfspillets ungdom i Danmark".

Bestyrelsen for Dansk Golf Fond fandt imidlertid projektet støtteværdigt og besluttede derfor at yde økonomisk støtte til layout og produktion, forudsat at Dansk Golf Union var med på ideen. Det var DGU, såfremt bogen kunne udgives af unionen selv som en e-bog, og såfremt udarbejdelsen af teksten kunne ske vederlagsfrit.

↑ Jan Skanderup, der fik ideen til denne bog, modtog Dansk Golfs hæderspris Sølvuret i 1987, naturligvis overrakt af Frederik Dreyer.

Som tiden gik, måtte Jan Skanderup dog med hans egne ord erkende, at udarbejdelsen af bogen om Frederik Dreyer "oversteg hans formåen". Derfor fik jeg i efteråret 2021 æsken med Dreyers efterladte papirer til låns af Skanderup med henblik på at udarbejde manuskriptet til denne bog.

Det har været en interessant opgave, for Frederik Dreyers historie er en væsentlig del af den større historie om dansk golfs udvikling i perioden 1940 - 2005, fra en ganske lille idrætsgren for de få til den massebevægelse, som dansk golf er i dag.

Formålet med denne bog er dog ikke at skrive en stor, sammenhængende beskrivelse af dansk golfs udvikling gennem årene. Det rækker hverken tid eller plads til i denne omgang - det kan måske komme på tale, når Dansk Golf Union fylder 100 år i 2031. Der bliver også kun tale om punktnedslag i en interessant personligheds lange liv i golfen.

Alligevel er det mit håb, at den, der læser de følgende sider, vil føle sig lidt klogere ikke bare på personen Frederik Dreyer og hans virke, men også på den utrolige udvikling, dansk golf har gennemgået siden anden verdenskrig.

Kildematerialet til bogen har udover Dreyers efterladte papirer og Skanderups notater primært været bøger og artikler, som Dreyer selv har skrevet, især i bladet GOLF (nu Dansk Golf), samt interviews med Dreyer i aviser og tidsskrifter, hvoraf Karl Erik Jeppesens interview i Golf Digest nr. 6, 1996, særligt skal fremhæves.

Jeg vil gerne rette en hjertelig tak til Jan Skanderup for ideen og lån af materiale og til Dansk Golf Union for produktionen af e-bogen. For stor hjælp med informationer, materiale og fotos skal der også rettes en særlig tak til Knud Ryberg, Stege, Christian Tage Nyvang Hansen, Københavns Golf Klub, Lone Blæsbjerg Villumsen, Neder Vindinge, Henriette Krøyer, DGU, banekonsulent Thomas Jepsen, DGU og journalistparret Annette Suhr og Karl Erik Jeppesen, København.

Jyllinge, februar 2022

Jesper Frigast Larsen

Indhold

4: Forord

11: Mennesket Frederik Dreyer

- 11:** En excentrisk boheme og livskunstner
- 19:** Dreyer og golfen
- 20:** Dreyer og pengene
- 22:** Antikvariaterne, cigaretterne og Hviids Vinstue
- 25:** "En advokat på charmerende frihjul"
- 28:** Banearkitekt og skribent på fuld tid
- 29:** Fire mindeord i Dansk Golf

32: Golfspilleren Frederik Dreyer

- 32:** Det mistede putt, der kostede DM
- 37:** Rejsen til England
- 38:** Golf i Skaade Bakker
- 41:** Spillede med dronningens køller
- 44:** Ni kampe på landsholdet
- 52:** Mange turneringssejre

57: Golflederen Frederik Dreyer

- 57:** Smuk fødselsdagsomtale
- 59:** Golfreglerne
- 60:** Sportsjournalisternes Golf Klub
- 61:** DGU's hæderstegn og Sølvuret
- 65:** Afsked med DGU's bestyrelse efter 27 år
- 66:** DGU's baneudvalg

69: Golfskribenten Frederik Dreyer

- 69:** Når journalistik bliver til skrivekunst
- 70:** De rigtige udtryk
- 73:** Bladet GOLF
- 78:** Jubilæumsskrifter
- 79:** Golfarkitektur
- 82:** "Om Golf"
- 86:** Dreyers sidste artikel

91: Golfbanearkitekten Frederik Dreyer

- 91:** Servietten og gummistøvlerne
- 94:** Drømmen om St. Andrews
- 98:** Styrke og svaghed
- 102:** Frederik Dreyers designfilosofi
- 105:** Andre golfarkitekter
- 107:** Det gode golfhul
- 108:** Naturen spiller altid med
- 109:** Først kommer greens, så bunkers og teesteder
- 110:** Træer på golfbanen
- 111:** Ikke for mange bunkers
- 113:** Frederiks mave
- 115:** De første arkitektarbejder
- 116:** Ebeltoft og Holbæk
- 117:** Silkeborg og Esbjerg
- 121:** Ønsket om uforanderlighed
- 123:** Det store danske golfboom
- 124:** Danmarks bedste baner og golfhuller?
- 126:** Dreyers sidste golfbane
- 129:** Om forfatteren

Mennesket Frederik Dreyer

En excentrisk boheme og livskunstner

I tiden fra Frederik Dreyer blev født i Aarhus den 3. november 1918 og indtil hans død som 86-årig den 11. juli 2005 gennemgik dansk golf en utrolig udvikling, og Dreyer satte med sine mangeartede aktiviteter sit store præg på denne udvikling. Som spiller, som golfbanearkitekt, som golfskribent og som golfleder.

Om Dreyers baggrund, hans barndom og familie foreligger der ikke meget materiale, bortset fra at han havde to brødre, hvoraf den ene, Hans Dreyer, udover at blive læge også blev en udmærket golfspiller med et handicap på syv og et klubmesterskab i Københavns Golf Klub i 1946. Familien boede i Skaade, ikke langt fra Aarhus Golf Clubs daværende bane.

Jeg havde selv glæden af at kende Dreyer, fra jeg som 10-årig i 1967 blev medlem af Københavns Golf Klub på Eremitagen, hvor Dreyer også spillede, og indtil hans død i 2005. I en årrække fra 1981 og frem arbejdede vi sammen som faste skribenter til DGU's blad GOLF under ledelse af den navnkundige redaktør Mogens Sabroe. Igennem de næsten 40 år, jeg kendte Dreyer, var han altid umådeligt rar over for mig. På GOLF's redaktion prøvede vi i 1980'erne ofte at få Dreyer med ud og spille golf, men desværre uden held. Dreyer spillede ikke selv golf de sidste 25 år af sit liv.

Da jeg i 1987 blev ansat som unionssekretær i Dansk Golf Union, fik jeg plads bag Dreyers gamle skrivebord i hans tidligere advokatkontor i Bredgade 56 i København, som DGU nogle år forinden havde overtaget som unionskontor. På det tidspunkt, hvor golfsportens udvikling i Danmark for alvor begyndte at tage fart, var Dreyer som aktiv pensionist stadig invol-

veret i golfbaneprojekter rundt om i Danmark, og jeg husker med glæde vores mange telefonsamtaler, som Dreyer altid indledte med ordene "Det er Fred-rik", smukt moduleret.

Jeg havde også flere gange fornøjelsen at besøge Dreyer i hans hyggelige lejlighed i Strandgade 43 på Christianshavn, bl.a. i forbindelse med vort samarbejde om udgivelsen af jubilæumsbogen til Københavns Golf Klubs 100 års jubilæum i 1998. I entréen stod hans gamle golfsæt, ubenyttet gennem en årrække. Der var intet TV i lejligheden, væggene var beklædt med reoler, tungt besatte med bøger, og al ledig vægplads var fyldt ud med grafik, raderinger og tegninger, primært af danske kunstnere som Lundbye, Willumsen, Aksel Jørgensen og dennes elever. Dreyer var i øvrigt ikke selv uden evner som tegner og akvarelmaler.

Interiør fra Frederik Dreyers sidste lejlighed i Strandgade på Christianshavn.

Efter Dreyers død i 2005 skrev hans ven, antikvarboghandler Lars Rasmussen, en fin nekrolog i Politiken. Heraf fremgår det, at Dreyers favoritforfattere var kulturhistorikerne Christian Elling og Hugo Matthiessen. Hertil kan man føje skønlitterære forfattere som Blicher og Johannes V. Jensen. Som Rasmussen skrev: "Frederik Dreyer var et dannet menneske, og han var sig klart bevidst, at han var et af de sidste sådanne."

Frederik Dreyer (t.h.) i kultiveret samtale med andre ældre gentlemen på Hviids Vinstue.

Dette skal dog ikke forlede nogen til at tro, at Dreyer levede livet ligesom de fleste andre. Han var en boheme, på mange måder excentrisk, og hans holdninger var på flere områder stærkt konservative. Dreyers livsstil ville ryste de fleste læger i dagens Danmark. For igen at citere Lars Rasmussens nekrolog:

"Frederik Dreyers opskrift på et langt liv lød på minimal fysisk aktivitet og en diæt, hvor ost og franskbrød udgjorde den eneste faste føde. Væskeindtaget bestod af øl, whisky og the fra Perchs Thehandel. Dertil en daglig rati-

on af 30 Players cigaretter. På dette grundlag lykkedes det ham at overleve sine to yngre brødre og hovedparten af sin vennekreds.”

Dreyer var nu også glad for nyopgravede kartofler, friskstukne asparges, frugt, Mariekiks og flade rugbrødsmadder. Kaffe drak han ikke, men udover the nød han gerne en kop kakao. Yndlingswhiskyen var Famous Grouse, ”den med hønen”, som Dreyer sagde. Rødvin var han også glad for. Brødet skulle være hvidt og fra Van Hauen, og herfra også gerne en kage til den søde tand. ”Jeg har fået god mad i dag, et stort glas Famous Grouse og en halv othellolagkage”, fortalte han engang Jan Skanderup, og en anden dag hed det: ”Nu vil jeg gå ind og spise et marcipanbrød, jeg har købt i anledning af snevejret!”.

Det er nok ikke forkert at sige, at Frederik Dreyer i det store og hele levede sit liv, som det passede ham. Livskunstner, er han blevet kaldt. Han gjorde og brugte tiden på det, han havde lyst til, og han lå ikke under for andres krav og forventninger.

Frederik Dreyer nød gerne kvindeligt selskab, her i 1950'erne i Aalborg.

Måske af samme årsag stiftede Dreyer aldrig familie. Han er beskrevet som en inkarneret ungkarl, og børn fik han aldrig. Jeg kan huske, at jeg som dreng spurgte min far: "Har Frederik ingen kone?", hvortil min far med et glimt i øjet svarede: "Frederik lever af den frie kærlighed..." Dengang forstod jeg ikke, hvordan det skulle forstås, men der er næppe tvivl om, at livet i 1950'erne og 1960'erne ikke - og heller ikke i golfklubberne - var helt lige så ærbart, som man måske forestiller sig nu om dage.

Da Dreyer var i 50-års alderen, var det imidlertid slut med ungkarlelivet. Sidst i 1960'erne fandt Dreyer sammen med den 13 år yngre klubkammerat fra Københavns Golf Klub, Grethe Blæsbjerg. De blev aldrig formelt gift, men Grethe blev som en hustru for Dreyer.

↑ Grethe Blæsbjerg og Frederik Dreyer. Folk sagde til Grethe, at "hun godt måtte tage sin far med", når de blev inviteret ud, har Grethes datter Lone fortalt.

Dreyer opgav sin lejlighed i Hellerup og flyttede sammen med Grethe og hendes datter Lone i Søllerød Park-bebyggelsen i Søllerød nord for København. Senere byttede de denne lejlighed med en lejlighed på 4. sal i samme opgang som Dreyers - og DGU's - kontor i Bredgade 56. Først i 1980'erne blev denne lejlighed byttet til en lejlighed på Wilders Plads på Christianshavn, men som tiden gik, blev der slidt på Dreyer og Grethes forhold, nok ikke mindst på grund af Dreyers noget usædvanlige livsstil.

↑ Dreyer og Grethe i muntert lag.

Grethe og Dreyer flyttede derfor hver for sig, og Dreyer fik sin lejlighed i Strandgade 43 tæt på Wilders Plads. Men de to så fortsat meget til hinanden, også efter at Grethe - på grund af Møns smukke natur - købte et hus i Ullemarke. Her opholdt Dreyer sig også meget.

Senere lejede Grethe et hus af Klintholm Gods, næsten helt ude ved Møns Klint, og Grethe fortsatte med at tage sig godt af Dreyer, da Dreyer på sine helt gamle dage blev ramt af kræft i halsen. Det var i Grethes hjem, at Dreyer døde i 2005.

Grethe arrangerede Dreyers bisættelse i den idylliske Magleby kirke på Møn. Jeg deltog i bisættelsen, der fandt sted på en dejlig sommerdag, sammen med bl.a. DGU's formand Morten Vinter, andre repræsentanter for DGU og en lang række af Dreyers venner og bekendte, heriblandt Jan Skanderup.

Således blev Dreyer tæt knyttet til Møn i sine sidste år. Men forbindelsen til Møn blev skabt mange år tidligere.

Midt i 1980'erne overvejede "Klintekongen", godsejer Scavenius, at få etableret en golfbane på Klintholm Gods' jorder ude ved Møns Klint. Dreyer deltog i sit livs fineste middagsselskab på Klintholm hos Scavenius, der ønskede en "naturgolfbane", hvor får skulle stå for klipningen af græsset. Det kom så vidt, at Dreyer udarbejdede en rapport og tegnede en skitse til en 9 hullers bane. Dette projekt blev dog ikke til noget, måske heldigvis, for i stedet blev vejen banet for etableringen af Møns Golfklubs bane ved Stege Nor.

Gennem sine besøg på Møn havde Dreyer fået en god ven i revisor Knud Ryberg fra Stege, og Ryberg blev den første formand, da Møns Golfklub blev stiftet i 1992.

Ryberg foranledigede, at Dreyer var dommer ved en banearkitektkonkurrence mellem tre danske banearkitekter, da golfbanen skulle bygges. Dreyer pegede på Rolf Henning-Jensens projekt, hvad ingen senere har haft grund til at fortryde. Selvom Dreyer forlængst var stoppet med selv at spille golf, kom han i sine sidste år ofte i Møns Golfklub, og han kaldte udsigten fra klubhuset for "Danmarks bedste klubhusudsigt".

Jan Skanderup har fortalt, at Dreyer spøgefuldt havde sagt ham, at "inskriftionen på min gravsten skal være: "Han spillede aldrig golf i korte benklæder"." Men sådan blev det heldigvis ikke. Dreyer har en beskeden grav på Magleby kirkegård med en sten med sit navn (ikke det fulde, det var Frederik Christian Dreyer, hele to kongenavne havde han), og blot årstallene 1918 og 2005.

Da dette blev skrevet i februar 2022, boede den nu 90-årige Grethe Blæsbjerg stadig på Møn, i en plejebolig i Stege.

Dreyer og golfen

I 1934 var den da 16-årige Frederik Dreyer på familiebesøg i Norwich i England. Her lånte han et par træskaffede golfkøller, prøvede at spille, og som man siger, "the rest is history". Det var i øvrigt også på denne rejse, at Dreyers store interesse for engelske bøger startede, da han indkøbte det første eksemplar til sin senere bugnende bogsamling.

Vel hjemme i Aarhus gik der to år, før Dreyer for alvor tog spillet op i Aarhus Golf Club, men derefter gik det hurtigt, som beskrevet i kapitlet "Golfspilleren Frederik Dreyer".

Sidst i 1930'erne gik Dreyer i gymnasiet på Aarhus Katedralskole, og noget tyder på, at tankerne hos den unge Dreyer ikke så sjældent var på golfen frem for på bøgerne. Som Dreyer skrev i 1972: "Man sætter sig til skrivebordet, og tankerne flyver uvilkårligt tilbage til en gymnastiksal i Århus Katedralskole, hvor man sad og kiggede ud ad de højtsiddende vinduer på domkirketårnet for at hente inspiration til studentereksamens danske stil, mens et par lærere som kontrollanter irriterende travede op og ned mellem pultene med hænderne på ryggen."

Dreyer og pengene

Penge interesserede ikke Frederik Dreyer synderligt, og han havde aldrig særligt mange af dem, i hvert fald ikke når den daglige ration af cigaretter og øl var betalt.

Caddierne i Københavns Golf Klub var ikke specielt interesserede i at bære køllerne for Dreyer tilbage i 1940'erne, for drikkepengene var små. Som en af dem senere er citeret for: "Der var ikke rift mellem os drenge om at være caddie for Dreyer dengang i 1948-49 på Eremitagen. Han havde jo ikke de store penge. Men han var den britiske type: lidt ironisk, sarkastisk. Det gjorde det sjovt at bære for ham."

Karl Erik Jeppesen, som var caddie på Eremitagen i de år, fortæller, at spillerne betalte caddiemasteren 1,50 kr. for en caddie for en 18 hullers runde. Spilleren fik en bon, som han gav til caddien efter runden. Caddien kunne så indløse bon'en hos caddiemasteren. "Men Frederik gav aldrig drikkepenge, det havde han ikke råd til," fortæller "Jeppe".

Frederik Dreyer lagde vægt på at være pænt klædt på i den klassiske stil med skjorte, slips og jakke. Til gengæld gik han med tøj, til det var godt slidt, og et par pletter på slipset kunne nemt overses. Det fortælles, at Dreyers gode ven, den nu afdøde tekstilfabrikant Eskild Thygesen fra Ikast, en dag blev så træt af at se på det, at han afleverede Dreyer i en herreekvi-peringsforretning og gav indehaveren besked på at ekvipere Dreyer fra top til tå og sende regningen til Thygesen.

Til gengæld har Dreyer formentlig som altid været beskeden, da han skulle beregne honorar for arbejdet med at tegne Tullamore-golfbanen ved familien Thygesens gård Broholmgård i Tulstrup ved Ikast. Her holdt Dreyer i øvrigt på sine gamle dage gennem flere år sommerferie som Karin og Eskild Thygesens gæst.

Trods den beskedne indtægt og de løbende ganske store udgifter til øl og cigaretter, som blev prioriteret højt, lykkedes det gennem årene Dreyer at erhverve sig en betydelig kunst- og bogsamling. Det var dog ikke altid, at han kunne få, hvad han ønskede sig. Han har beskrevet, hvordan han lige efter krigen hos en marskandiser på Vesterbro fandt et kobberstik, stukket efter Adriaen van de Veldes maleri fra 1668 af en frostscene, hvor nogle herrer spiller et golfignende spil med køller og bolde, nemlig det hollandske spil Kolven meet en klot, som anses for en slags forløber til golf.

"Prisen, vistnok 50 kr., var for mig en uoverstigelig hindring for erhvervelsen, og jeg fortalte en golfspiller om fundet. Han finansierede købet og stipulerede, at vi skulle spille en match på Rungsted om billedet. Han vandt, på 17. green husker jeg, og det må kaldes rimeligt," fortalte Dreyer i 1983.

Antikvariaterne, cigaretterne og Hviids Vinstue

Blandt de mange anekdoter, der går om Frederik Dreyer, er den, at Dreyer valgte sin bankforbindelse, Amagerbankens Cityfilial i København, efter at den lå bekvemt på vejen mellem kontoret og boligen i Bredgade 56 og Dreyers stamsted, Hviids Vinstue på Kongens Nytorv.

”For mig var det yderst praktisk at have det hele samlet i Bredgade, og der var ikke langt til Kongens Nytorv, hvor Christian den 5. på sin hest i Krinsen rider lige mod Hviids. Han viste vejen, men kom dog aldrig længere,” har Dreyer sagt, og man ser for sig, hvordan øjnene glimtede, og cigaretten vippede muntert i mundvigen imens.

Turene rundt i Københavns Indre By blev, så længe bentøjlet tillod det, foretaget på ”cikel”, som Dreyer udtalte det.

Men vejen mellem kontoret og Vinstuen var ikke altid lige. Ofte, i perioder nærmest dagligt, gik turen forbi Indre Bys antikvariater, i særdeleshed The Booktrader i Skindergade 23, som blandt andet er kendt for faglitteratur og engelsksprogede bøger. Her kunne Dreyer søge efter bøger om golf, arkitektur og historie og føre lange samtaler med indehaveren og vennen Lars Rasmussen, der i 1995 udgav en samling af 28 af Dreyers artikler og essays om golf under titlen ”Om Golf”.

Dreyer er beskrevet som en mand, der havde masser af bekendte, men kun få egentlige venner. Det var måske en af årsagerne til, at det forholdsvis uforpligtende samvær i golfklubhusene, i Bellevue Bar, inden badhotellet ved Bellevue Strand blev revet ned, og på Hviids Vinstue passede Dreyer så godt.

Frederik Dreyer ved baren i Københavns Golf Klubs klubhus i 1970'erne.

Som Dreyer engang udtalte til BT: "Golf er et billigt spil, hvis der ikke er bar i klubben!"

Hviids Vinstue var Dreyers andet hjem i en årrække. Han var en af de faste stamkunder, der over øl og tobak drøftede diverse kulturelle emner og verdens dårskab.

"Folk, der lukker døren efter sig på Hviids, er ikke vant til komme der, for døren lukker af sig selv," yndede Dreyer at sige. Dreyer lukkede ikke døren efter sig, men gik direkte til sin stamplads, ned ad trappen og til venstre...

↑ Frederik Dreyer ved sit stambord på Hviids Vinstue på Kongens Nytorv, fotograferet af Jan Skanderup i 2001.

Sent i livet, da folkepensionen var Dreyers væsentligste indkomstkilde, kontoret i Bredgade for længst var afhændet til Dansk Golf Union, og bentoget ikke længere var til længere vandringer, opgav Dreyer sine faste besøg på Hviids Vinstue, men ikke hyggen på værtshusene. I stedet blev øllet drukket og verdenssituationen ordnet på ydmyge steder nær lejligheden i Strandgade på Christianshavn som Eiffelbar i Wildersgade, Vinstuen på Christmas Møllers Plads og den nu nedlagte Voldens Bodega.

Dreyer sås sjældent uden en af sine Player's Navy Cut virginiacigaretter i munden eller hånden. Han røg mindst 30 af dem om dagen, og jeg husker Dreyers utilfredshed over ikke at måtte ryge i bilen, da han engang i slutfirserne kørte med mig til et DGU-møde i Svendborg. Det blev til et par rygepauser undervejs.

"I min ungdom kunne jeg flotte mig med Hirschsprungs cigarer og god pipetobak takket være en morbror, der var købmand, men det gled ud med

krigstiden. Senere begyndte jeg med Senior Service-cigaretter, da man efter krigen igen kunne få ordentlig tobak,” har Dreyer senere fortalt, men de sidste mange år var det altså Player’s, han røg.

Meget passende for en golfspiller.

”En advokat på charmerende frihjul”

Ved en pressefrokost i 1967 i forbindelse med den store professionelle golfturnering Copenhagen Cup på Københavns Golf Klubs bane på Eremitagen havde Frederik Dreyer den berømte engelske golfjournalist Peter Dobereiner fra The Observer til bords. Dobereiner beskrev efterfølgende Dreyer som ”en advokat på charmerende frihjul, der redigerer Dansk Golf Unions blad som en hobby”.

Med den beskrivelse ramte Dobereiner nok mere plet, end han egentlig var klar over. For Dreyer selv lagde aldrig skjul på, at golfen og hans andre interesser som kunst og litteratur interesserede ham langt mere end advokatvirksomheden.

Alligevel kommer man ikke udenom, at Dreyers juridiske uddannelse og hans efterfølgende virke som advokat indirekte har haft stor betydning for dansk golf.

Det var studierne, der efter studentereksamen fra Aarhus Katedralskole førte Dreyer til København i 1940, hvor han straks meldte sig ind i Københavns Golf Klub.

Grænser for, hvad jeg ikke ved, men maaske mine usagkyndige Spørgsmaal alligevel er i Stand til at lide lidt ved Sløret for den ædle Sports Mysterier.

— Hvor mange Skovgæster er det gennem Aarene lykkedes Dem at ramme? begynde jeg sagkyndigt.

— Ingen, svarede Hr. Dreyer, og det er faktisk ogsaa meget svært,

Cand. jur. Fr. Dreyer.

naar man tager Sigte. Derimod er det en Gang sket for en Spiller

— Vilde det saa ikke forhøje Kravet til Motion, om Spillerne selv bar dem, Køllerne altsaa?

— Det gør man ogsaa i mange Tilfælde, blandt andet for at spare Pengene til ham, der bærer, og som hedder Caddie. I Skotland, hvor jeg ogsaa har spillet, koster en Caddie 10 Shillings. Til Gængæld er de skotske Caddies uhyre sagkyndige og nærer kun Respekt for een Ting, nemlig Spillet. Om man saa er Millionær, Præsident i De forenede Stater eller Prins af Blodet, bliver man skældt Huden fuld af Caddien, hvis man spiller forkert eller ikke benytter den Kølle, han rækker frem, for han ved bedst Besked.

— Paa dette Tidspunkt var det maaske rart at faa en kort og populær Fremstilling af, hvad Spillet egentlig drejer sig om.

— En Golfbane er faktisk 18 Baner med 18 Huller, der ligger i en Afstand fra hinanden, der varierer mellem 500 og 100 Meter. Det gælder saa om med det færrest mulige Antal Slag at faa Bolden i de atten Huller.

— Det vil med andre Ord sige, at man kan gøre det med atten Slag?

— Den „man“ er endnu aldrig opstaaet og vil aldrig komme. Toppræstationen ligger omkring 60–70 Slag, alt efter Banens Beskaffenhed, men de danske Spillere er ikke naaet saa langt ned.

Golf skaber Gentlemen

— Staar Golfspillere i et godt Forhold til Skovens øvrige Gæster?

— Absolut. Det sker ikke saa sjældent, naar man staar og koncentrerer sig om et Slag, at en Skovgæst raaer: „Nu er Geværet vel ladet, Bessefar?“ Det kan nok faa En bragt fra Koncepterne, for Spillet kræver en enestaende Koncentration, og af Tilskuerne kræves den absolutte Tavshed.

— Sker det ikke ofte, at Boldene flyver helt ud i det uvide?

Naturligvis kan det ske, at man

Sport, og det er absolut ikke Gammeldomsspil. Det stiller store Krav til sine Udøvere, og man et Slag eller fejler det, kan være paa Randen af Selvmord Fortvivlelse. Vi havde en Spiller sidste Aar var lige ved at sæt kord, men fejlede det sidste. Han maatte 3 Maaneder paa Ration.

— Nu det med Gentlemen snakkede om før, har det nogt sig?

Ja, for netop det volds Pres, der lægges paa den ivrige spillers Nerver, afslører som anden Sport Karakterstyrken bliver man ondskaabstildt eller over en Fejl, kan man lige saa opgive det hele.

Bro Br

Ugens

Svenskerne klarer
Rooney har fundet
— Anbefalet fra Pr.

Ægteparret Hjørdis og Davi ven har slaaet sig ned i Holly Nivens har købt en Villa, som Tid har tilhørt Forfatterinden Baum. Den er yderst luksuøs styret. Hall'en er i sort og Marmor, Opholdsstuen med N store Samling Sevres-Porcel rosa, og Biblioteket har Panel og er holdt i mørkegrønt. H Niven, der var svensk Manner er blevet populær i Hollywood man opfordrer hende ivrigt forsøge sig som Filmskuespiller

Suspenderet

Filmskuespillerinden Eleanor ker er blevet suspenderet af W

En smilende Frederik Dreyer fotograferet i 1948.

Dreyer var nu ikke den flittigste gæst til forelæsningsne på Universitetet. "Det meste af læsningen foregik på golfbanen," har han senere sagt. Cand. Jur. blev han nu alligevel, og senere advokat med kontor i stueetagen i Bredgade 56, hvor han på et tidspunkt også fik sin bolig højere oppe i opgangen.

"Min advokatvirksomhed var ikke byens største, og det meste af min tid gik med det, der virkelig interesserede mig, nemlig golf. Det er i hvert fald det, der har optaget mig et helt liv. Spillet, banerne og historien bag det

hele. Det der med advokatvirksomhed interesserede mig aldrig rigtigt, og jeg sørgede for at slippe ud af det så hurtigt som muligt,” fortalte Dreyer i 1996. Møder i Sø- og Handelsretten, skøder, testamenter og dødsbobehandlinger blev det dog bl.a. til undervejs.

↑ Frederik Dreyer ved skrivebordet i advokatkontoret i Bredgade 56. Kontoret blev senere overtaget af Dansk Golf Union.

I 1975 var Dansk Golf Union vokset så meget, at det ikke længere gik at drive unionen alene med frivillige kræfter. DGU lejede derfor halvdelen af

Dreyers kontor, og DGU's første ansatte unionssekretær Bent Wedell-Neergaard rykkede ind i lokalerne.

Wedell-Neergaard døde pludseligt i juni 1980, og Dreyer måtte i godt et halvt års tid vikariere som unionssekretær - "til vores store tilfredshed", som formanden Jens Wester-Andersen sagde på det efterfølgende årsmøde i DGU.

Ikke så længe efter overtog DGU hele kontoret. Først Henrik J. Jacobsen, der blev ansat pr. 1. februar 1981, og som senere blev en meget anvendt golfarkitekt, siden Jens Thomasen og sidst jeg selv residerede bag Dreyers store skrivebord som unionssekretærer i DGU. Som unionen voksede, blev forholdene i Bredgade dog for små og upraktiske, og i efteråret 1987 var jeg ansvarlig for flytningen af DGU's sekretariat til et hus ved den dengang nye golfbane i Vallensbæk, som Dreyer i øvrigt har tegnet. Her holdt sekretariatet til i nogle år, indtil også det blev for småt, og 1. januar 1993 flyttede sekretariatet til Idrættens Hus i Brøndby, hvor det stadig befinder sig.

Banarkitekt og skribent på fuld tid

Der var kun lidt tilbage af Dreyers advokatvirksomhed, da han i 1985 blev folkepensionist og dermed fik spændt et økonomisk sikkerhedsnet ud. Det var lige i den periode, hvor det vrimlede med golfbaneprojekter over hele landet, og der løbende var 8-10 baneprojekter i gang samtidig.

Nu kunne Dreyer for alvor anvende al sin tid på det, der interesserede ham allermest, banarkitektur og skribentvirksomhed. Der var rift om Dreyer, der ofte havde flere projekter i gang på samme tid, og selvom det til sidst tyndede ud i antallet af opgaver, skitserede han sidste bane, Hedens Natur Golfbane, så sent som kort før sin død som 86-årig i 2005.

Fire mindeord i Dansk Golf

Da Dreyer var afgået ved døden, valgte bladet Dansk Golf i stedet for en enkelt nekrolog at lade fire personer, der alle havde kendt Dreyer, skrive mindeord.

Indledningsvist skrev redaktør Thomas Vennekilde nogle få ord under overskriften "Farvel Frederik". De lød: "Dansk golfs grand old man Frederik Dreyer gik bort 11. juli 2005, 86 år gammel. Siden 1940'erne satte den jura-uddannede Frederik Dreyer sit præg på den danske golfverden. Først som landsholdsspiller, siden som bestyrelsesmedlem i Dansk Golf Union, redaktør af DGU's blad og som arkitekt på mere end 30 danske baner. I stedet for at remse Frederik Dreyers bedrifter op, har vi bedt nogle af de mennesker, som kendte Frederik Dreyer, om at beskrive deres forhold til ham. Æret være hans minde."

De fire var DGU's formand Morten Vinter, golfjournalisterne Henrik Knudsen og Karl Erik Jeppesen samt Jan Skanderup.

Knudsen, der delte Dreyers glæde ved golfitteratur, skrev bl.a.: "Denne lettere excentriske, anglofile, storrygende og alvidende gentleman - fra dengang, hvor den slags var til - var jo som taget ud af Wodehouse's noveller. Ja, han kunne jo have været skabelonen for "the Oldest Member", og han øste gerne af sin viden og erfaring, fuldstændig som "the Oldest Member"."

Skanderup bragte bl.a. den fine observation, at "i de over 30 år, jeg kendte ham, var han kun syg én gang. Et par bøjede ribben. Selvforskyldt. "Jeg vendte mig om efter et par kønne pigeben og snublede over kantstenen!".

Jeppesen, til daglig kaldet Jeppe, fremhævede Dreyers humoristiske sans og erindrede, hvordan han som 10-12 årig caddie på Eremitagen havde gået caddie for Dreyer. Han bemærkede om Dreyers spil: "Som golfspiller var

han et naturtalent. Hans sving var resultatet af en eminent teknik uden brug af særlig mange kræfter, og det førte til mange sejre i klubben og på landsholdet. Svinget holdt, indtil han i begyndelsen af 70'erne helt lagde spillet på hylden."

Jeppesen huskede videre, hvordan han mange år senere, i 1980, genså Dreyer. "Det var på Sabroes Forlag, Skt. Nikolajvej på Frederiksberg, som dengang udgav DGU's blad GOLF. Jeg var knyttet til forlaget et par måneder, og Frederik kom dagligt på bladet, hvor han fungerede som redaktionssekretær og skribent. Det blev til mange hyggelige samtaler om det, der lå forrest i bevidstheden hos os begge, nemlig golf som spil, sport og kulturfænomen."

"Det stærkeste ord i Frederiks vokabularium var "kraftidiot", og udtrykket var reserveret dem, der ikke viste rettidig omhu og respekt for golfs oprindelse og fundamentale værdier. Jeg savner ham, og dansk golf kommer til at savne hans ekspertise og omsorg for spillet," sluttede "Jeppe" sine smukke mindeord.

Karl Erik Jeppesen og hans hustru, journalistkollegaen Annette Suhr, satte desuden Dreyer et varigt minde ved at døbe deres søn Frederik efter deres gode, gamle ven.

Frederik Dreyer overrakte traditionen tro GOLF's Sølvur. Denne gang til bladets tidligere redaktør, Mogens Sabroe (t.v.).

GOLF's mangeårige redaktør Mogens Sabroe fik overrakt Sølvuret af Frederik Dreyer i 1994.

Golfspilleren Frederik Dreyer

Det mistede putt, der kostede DM

Telefonen ringede højt og klingende i barakkerne, der fungerede som midlertidigt klubhus i Københavns Golf Klub efter krigen, hvor nazisternes danske håndlangere i 1944 havde sprængt det gamle klubhus i luften. En journalist ville høre, hvordan det var gået i DM-finalen.

"Frederik skal lige have en lille en i, så er han Danmarksmester!" Caddiemasteren, den senere træner Henning "Sprinter" Kristensens tordenrøst gjaldede ud over klubhuset, puttinggreenen og ud på 18. green, hvor finalen i Danmarksmesterskabet var ved at blive afgjort.

Frederik Dreyer var en up og en at gå efter 35 hullers spil i finalen mod Peter Frigast (ingen relation til mig). Han havde endda været to up og to at gå, men havde ganske uvant for ham shanket sit tredjeslag på 17. hul out of bounds og tabt hullet. DM-sejren var dog stadig inden for rækkevidde, da Dreyer på det sidste, svære par 3-hul lagde sit drive på green ca. 5 meter fra pinden, og Frigast, der skulle vinde hullet, ikke ramte greenen. Dreyer fortæller:

"Peter Frigast var ikke kommet på green og chippede ind, så at han havde et putt tilbage på 1,5 meter. Jeg puttede for langt, knap en meter vel, og Peter gik naturligvis i, det gjorde han altid i den slags situationer. Jeg skulle nu hole mit putt, og sejren var min."

Men så var det, at telefonen ringede, og Sprinter talte så højt om det lille putt, Dreyer skulle hole, at Dreyer kunne høre det på 18. green.

"Jeg håber ikke, at jeg nogensinde skal se så ynkeligt et putt som det, jeg præsterede, et frygtsomt skrab med min træputter, der sendte bolden kun godt halvvejen og i en retning, der aldrig kunne have fået bolden til blot at passere tæt forbi hullet," skrev Dreyer 11 år senere.

"Det er en underlig følelse, man har mistet sådan et kort, vigtigt putt. Der er noget uigenkaldeligt og dæmonisk over den situation. "Ingen besværgelser; - intet, bringer sekundet tilbage", tilføjede Dreyer med et citat fra et digt af Thorkild Bjørnvig.

Nu stod matchen lige efter de 36 huller, og de to spillere måtte videre. Først efter 40 hullers golf sikrede Peter Frigast sig sejren.

↑ Fire af Danmarks bedste spillere foran Københavns Golf Klubs gamle klubhus, der blev sprængt i luften i 1944. Jens Graff, Frederik Dreyer, Svend H. Andersen og t.h. Peter Frigast, der besejrede Dreyer på 40. hul i den dramatiske DM-finale i 1948.

Dreyer bar ikke nag til Sprinter over dennes bidrag til Dreyers nervøsitet på 18. green. Tværtimod blev de to særdeles gode venner, og Dreyer har i GOLF skrevet en malende beskrivelse af dengang, han i 1967 rejste med Sprinter til Skotland, hvor Sprinter efter at have ført efter de første 18 huller var tæt på at vinde Northern Open på den legendariske Royal Dornoch-bane, og Dreyer deltog i den forudgående pro-am. Senere, i 1972, skrev Dreyer et smukt portræt af Sprinter i anledning af dennes 25-års jubilæum i Københavns Golf Klub.

↑ Københavns Golf Klubs pro Henning "Sprinter" Kristensen (billedet) og Frederik Dreyer var standsmæssigt kørende på deres Skotlandstur i 1967.

Det lykkedes aldrig for Dreyer at blive danmarksmester, men han kom i DM-finalen en gang mere. Det var i 1953, også på Eremitagen. Dreyer havde i semifinalen besejret Jørgen Lundborg med 2/1. Lundborg blev senere formand for Rungsted Golfklub og er manden, der har lagt navn til udtrykkene "en Lundborg" og "at lunde", som betyder at "tutte bolden", dvs. ramme

græsset før bolden i et indspil, så bolden kun kommer et kort stykke vej. En udmærket spiller var han nu ikke desto mindre.

I finalen kunne Dreyer ikke stille meget op overfor det da 20-årige stortalent Niels Thygesen, der udover at være Danmarks bedste golfspiller i en årrække også senere blev en kendt økonomiprofessor og formand for både Københavns Golf Klub, Dansk Golf Union og Danmarks Olympiske Komité.

Som 87-årig er Thygesen stadig i februar 2022 i fuld vigør som formand for EUs Finanspolitiske Råd.

↑ Frederik Dreyer (t.h.) siger tak for kampen til 20-årige danmarksmester Niels Thygesen efter nederlaget i DM-finalen i 1953.

Rejsen til England

Dreyer havde spillet meget tennis som dreng, men det havde en knæskade sat en stopper for. Men i sommeren 1934, da Dreyer var 15 år, skete der noget, der skulle ændre hans liv for altid.

Det år tilbragte Dreyer en måned af sommerferien hos en onkel, der boede i den gamle østengelske by Norwich.

Dreyer fortæller: "I et garderobeskab i min onkels villa stod en golfbag af kanvas indeholdende syv eller otte golfkøller med træskaft. Selv havde han opgivet spillet - han var vist for utålmodig - men jeg havde fundet ud af, at der i byens udkant lå en kommunal golfbane på 18 huller. Man kom let til den med bus og en kort spadseretur, og jeg lånte golfkøllerne, købte et par golfbolde hos Woolworth, tog ud på banen og betalte 1 shilling for en runde, som jeg trøstigt begav mig ud på, uden nogensinde at have set eller prøvet spillet."

Senere skrev Dreyer: "Jeg husker ikke meget af runden, dog opbevarede jeg i mange år en golfbold, købt hos Woolworth for sixpence, med hvilken jeg fik en toer på et kort hul med en enorm bunker foran green. Jeg husker, at den stejle bunkervæg var beklædt med kasserede jernbanesveller."

En birdie på sin allerførste golfrunde! Hvor mange af os har prøvet det?

Inden hjemrejsen tog Dreyer "en undervisningstime hos den professionelle, uden større udbytte for resten, da han var ret døv og hans sprog adskilte sig en del fra det, jeg fra skoletimerne i Århus opfattede som engelsk. Han var mest interesseret i at få bekræftet, at der virkelig gik isbjørne rundt i Københavns gader, og jeg tror, at jeg lod ham blive i troen."

Mærkeligt nok kendte Dreyer golfreglerne ganske godt fra et golf-brætspil, han havde spillet hjemme hos familien i Aarhus.

"Om banen og spillet er der ikke meget at sige, men jeg havde fået interesse for spillet og købte en golfbog, der var udkommet samme år. Forfatteren var Theodore Moore og bogens titel: "Golf From A New Angle", skrev Dreyer i 1983. Det var gennem denne bogs afsnit om banearkitektur, at Dreyer fik sin første viden om dette emne, der skulle optage ham resten af livet.

I Københavns Golf Klubs bibliotek står et eksemplar af Theodore Moores bog. Hvorvidt der netop er tale om Dreyers gamle bog, må henstå i det uvisse, men det er ikke usandsynligt.

Golf i Skaade Bakker

Hjemme igen i Aarhus skulle der gå to år fra hjemkomsten fra ferien i England, før Dreyer som gymnasieelev begyndte at spille golf for alvor med engelske Billy Keppie som træner.

"Den 1. april 1936 kom Billie Keppie, der var træner i Odense, Esbjerg, Kolding og Århus, og om sommeren på Fanø, til byen for at lære Århus-klubbens medlemmer spillets teknik på fjorten dage, og jeg delte en halv times undervisning et par gange om ugen med en onkel, der syntes, at han trængte til motion. Undervisningen foregik på niende fairway på den nu nedlagte golfbane i Skaade Bakker, træningsbane fandtes ikke, kun Københavns Golf Klub i Dyrehaven havde en sådan luksusindretning."

"Keppie har senere fortalt mig, at hans opfattelse i 1936 var, at jeg ingen mulighed havde for at lære spillet. Det sagde han heldigvis ikke til mig dengang. Jeg blev hurtigt bidt af golfen og tilbragte mange herlige timer på den bakkede bane i Skaade, i starten mest alene. Jeg førte omhyggeligt

dagbog om mit spil og husker endnu den salige tilstand, som et score under 50 for ni huller hensatte en i. Jeg købte min golfbog tilbage - for 1,50 kr. - studerede den ivrigt og fik i løbet af sommeren mit første handicap, atten,” har Dreyer senere fortalt, så heldigvis fik Dreyer i den grad gjort træner Keppies skepsis til skamme.

Golf i Aarhus havde siden 1931 fundet sted på en bane i Skaade Bakker syd for byen i området, hvor vejen Teglbakken i dag ligger.

Frederik Dreyer øver sit sving hjemme i haven i Skaade Bakker ved Aarhus omkring 1940.

”Da jeg begyndte at spille golf - det var i Aarhus - skrev jeg i en lommebog lidt ned om oplevelserne på banen i Skaade Bakker. Den første runde på 9 huller kostede mig 84 slag, men jeg kom ind i en pløjemark på 2. hul, og det kostede mig 14 slag! Senere fik jeg lært reglerne, og en sommerdag noteres: Gik i 43, ny rekord! Hvis jeg ikke havde mistet en bold i granskoven på 8. hul... ja, hvis, og hvis, og hvis,” skrev Dreyer i 1953.

"Forholdene var meget anderledes dengang, langt mere primitive end nu og spillestandarden betydeligt ringere," skrev han i 1967. "Jeg begyndte med meget få køller, og det var normalt; jeg havde en brassie, et mid-iron, en mashie og en putter, det svarer til en trækølle nr. 2, et 3-jern, et 6-jern og en putter. Man havde køller med stålskafter, de blev lovlige i 1930, men der var stadig mange af de gamle køller i brug. Naturligvis aspirerede man til at få fat i de "moderne" køller, jeg kan tydeligt huske, at jeg købte min første kølle med stålskaft i Jagt- og Fiskerimagasinet for 21 kr., det var et 7-jern (som vi dengang kaldte en mashie-niblick). Jeg cyklede omgående ud på banen og prøvede det nye legetøj og blev forbavset over, hvor langt man kunne slå med den."

Den nye teknologis indvirkning på golfspillet kendte man også til i 1930'erne!

"Banen var ikke god, hverken i anlæg eller vedligeholdelsestilstand, men den lå meget smukt på en højderyg, der begrænser Aarhusdalen mod syd. Der var pragtfulde udsigter ind over Brabrand Sø og over Aarhusbugten til Mols Bjerge. (...) Banepasningen var ret primitiv, der blev klippet og tromlet med uregelmæssige mellemrum, engang imellem fik greens lidt gødning, så groede mælkebøtterne bedre. Til gengæld regnede vi eet putt for et mirakel," har Dreyer bl.a. fortalt om banen i Skaade Bakker.

Dreyer gik i gymnasiet på Katedralskolen, men brugte masser af tid på at træne og spille golf. Snart kunne han deltage i klubbens matcher mod de andre jyske klubber, der dengang udgjordes af Aalborg, Kolding og Esbjerg. Fanø var en feriebane.

I 1938 deltog Dreyer i den årlige match mellem Jylland og Fyn, der blev spillet på Koldings oprindelige 9 hullers bane. Den var bygget på en græsmark nord for byen, og forholdene var primitive. Dreyer huskede mange år senere, at der end ikke var en håndvask i klubhuset.

Sidst i 1960'erne blev Aarhus Golf Club nødt til at flytte fra Skaade, og Dreyer fik opgaven med at tegne klubbens nye 9 hullers bane i Mollerup nord for byen.

Selvom forholdene var primitive, havde medlemmerne i Aarhus Golf Club nu alligevel hygget sig på den gamle bane, "Må golfspillere i Aarhus opleve lige så store glæder på den nye bane i Egaadalen, som vi gjorde i bakkerne i Skaade," skrev Dreyer i 1967.

Det gjorde de utvivlsomt, da de i 1968 kunne tage den nye bane i Mollerup i Egaadalen i brug. Senere, i 1986, flyttede Aarhus Golf Club en gang mere, til den nuværende bane ved Moesgaard, ikke langt fra den nedlagte bane i Skaade Bakker. Denne gang var det den walisiske Ryder Cup-spiller Brian Huggett fra banearkitektfirmaet Huggett, Coles & Dyer, der fik til opgave at designe banen.

Dreyers "nye bane i Egaadalen" i det nordlige Aarhus lever videre i dag som Mollerup Golf Club, siden 1995 med 18 huller. Dreyers oprindelige bane på Mollerupgård er i dag hullerne 1, 14, 15, 16, 2, 3, 4, 5 og 9 og blev spillet i den nævnte rækkefølge. De øvrige ni huller er tegnet af klubbens daværende pro Michael Jacobsen, der i dag er træner i Kokkedal.

Spillede med dronningens køller

I 1940 flyttede Frederik Dreyer til København for at læse jura på Københavns Universitet, og han meldte sig ind i Københavns Golf Klub. Både denne klub og den dengang ganske nye Rungsted Golfklub var meget nemme at komme til for københavnske golfspillere uden bil, for Kystbanen holdt lige ved de to golfbaner på stationerne i Springforbi og Rungsted. Det var et hårdt slag for Dreyer, der aldrig fik bil, at DSB nedlagde Springforbi station i 1968.

Dreyer genoptog spillet for fuld kraft efter flytningen til København, og efter få år var handicappet kommet så langt ned, at han blev regnet blandt klubbens dygtigste spillere.

Af mange naturlige årsager var forholdene for landets golfspillere dårlige under 2. verdenskrig. Den tyske besættelsesmagt inddrog flere af landets baner til sine aktiviteter. På nogle af de andre baner blev en del af fairways benyttet til tørring af tørv til opvarmning, men på Eremitagen og i Rungsted kunne spillet fortsætte nogenlunde uforstyrret, dog med den knaphed, der fulgte af, at det var umuligt at importere nye køller og bolde fra England.

I juni 1944 skete der imidlertid en katastrofe for Københavns Golf Klub. Den nazistiske Brøndum-bande sprængte klubhuset i Dyrehaven i luften, formentlig fordi de vidste, at flere af klubbens medlemmer var fremtrædende modstandsfolk. Den del af klubbens arkiv, der befandt sig i klubhuset - og dermed noget af det væsentligste materiale vedrørende de første knap 50 år af dansk golfs historie - gik tabt i flammerne, og det samme gjorde medlemmernes skabe med køller, bolde og andet udstyr, heriblandt Dreyers.

Frederik Dreyer driver på 3. hul på Eremitagen sidst i 1940'erne.

Dansk Golf Union iværksatte straks en indsamling af køller og bolde blandt landets øvrige golfspillere, så Københavns medlemmer kunne spille igen, og blandt bidragyderne var Dronning Alexandrine, der var en flittig golfspiller, primært i Rungsted, og i det hele taget meget golfinteresseret.

Sådan gik det til, at Frederik Dreyer i Danmarks første 72 hullers-turnering på Eremitagen i 1945 og i hans første landskampe stillede op med syv af dronningens køller og hendes bag.

"Køllerne var udmærkede og med stålshafter. Træskafterne var på vej ud af golf. Men mange spillere på Eremitagen havde dem stadig, og i mange år kunne man se lokale drenge fra Raadvad og Hjortekær, der efter uofficielle besøg i klubhusets ruiner sneg sig til at spille på banen med jern, der havde sodsværtede hoveder og hjemmelavede skafter," har Dreyer senere fortalt.

Efter den første 72 hullers turnering på Eremitagen i 1945 skrev bladet GOLF: "Frederik Dreyer var op og ned, men han havde dog en runde i 78. Dreyer er en spiller, der må kunne nå helt op i topklassen, men det er tydeligt, at han spiller bedst, når han ikke møder for hård modstand. Dette modstanderkompleks må han se at overvinde. Der bør sikkert være en chance for Dreyer på landsholdet". Den chance kom i 1947.

Ni kampe på landsholdet

Før der blev indført verdens- og europamesterskaber, var deltagelse på DGU's landshold i landskampe mod f.eks. Sverige det ypperste, en dansk amatør-golfspiller kunne opnå.

Dreyer blev udtaget til holdet, der skulle spille mod Sverige i Falsterbo i juli 1947, men måtte nøjes med en reservetjans, som ikke talte til landskampsstatistikken.

I landskampen mod England en måned senere i Rungsted fik Dreyer imidlertid sin landsholdsdebut. Danmark led et stort nederlag på 1,5-7,5, og englænderne var generelt overlegne, men Dreyer stod sammen med Palle

Palsby for den enlige danske sejr, da de i deres foursome besejrede englænderne Thompson og Millard med 1 up.

"De to unge danskere spillede solidt, og hvad de manglede i dygtighed i marken, vandt de ind i deres sikre korte spil, deres sammenspil var godt, og de havde konfidence til hinanden på greenerne. Det var ved god puttning, at de vandt deres match, om end så knebent som 1 up," skrev GOLF bagefter.

Dreyers makker i matchen Palle Palsby fik både en bror (Preben), en søn (Peter), en svigerdatter (Tove) og et barnebarn (Maren), der kom på landsholdet. En stor golffamilie, alle fra Rungsted Golfklub.

Dreyers første landskamp mod arvefjenderne fra Sverige blev spillet på Dreyers hjemmebane på Eremitagen i juli 1948.

Det var en nervøs Frederik Dreyer, der spillede mod Sverige. Der blev som sædvanligt spillet foursomes og singles over 36 huller, og i førstedagens foursome tabte Dreyer og makkeren Palle Palsby med hele 9/8 til svenskerne Runfeldt og Carlsson. Danskerne var ellers tre up efter seks huller, men kunne ikke holde fast, og "Dreyer var decideret svag," skrev bladet GOLF, men tilføjede, at Dreyer "heldigvis rehabiliterede sig på den allersmukkeste måde den næste dag, da nervøsiteten var ude af kroppen".

Her besejrede Dreyer i sin single svenskeren Fridlund med 4/3 efter at have været 6 up ved pausen. "Dreyers præstation var udmærket, hvad også den overbevisende sejr viser," skrev GOLF.

Den samlede landskamp blev vundet af Sverige med 7,5 points mod Danmarks 4,5. Det blev også resultatet, da Dreyer i 1951 igen spillede mod Sverige, denne gang på udebane i Båstad. Dreyer vandt sin foursome sammen med den senere professionelle Henrik Lund, men tabte sin single klart.

mark og Albu

ra Sverige.

te aflagde han Besøg paa Glyptote-

rer:
— S
ger i
vendi
Løb
den v
den. V
rede
origi
en a
det
hold
saa
tet, i
fransk
Mærke

„Skærslipperen“

John Hansen, en god Dansker i Ame-

BASUN TIL 80 MANDS ORKESTER

Peter Rasmussen, der efter længere

Sv. Kr

Hvor
svømm
me fra
De tæ
me fra
Farten
Nogl
har i
ger ef
en
og
hera

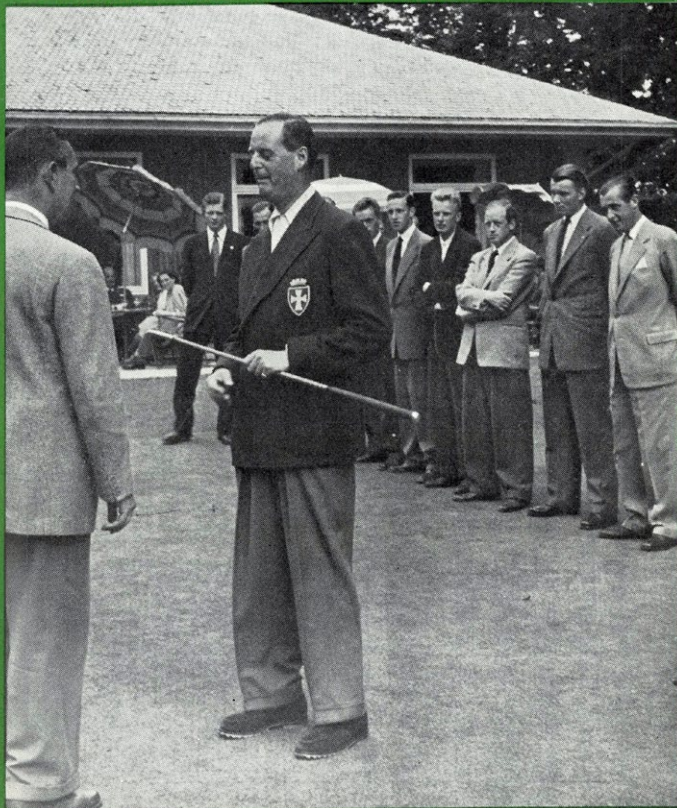
Frederik Dreyer demonstrerer først i 1950'erne sin putteteknik med sin gamle træputter for den noget yngre landsholdskollega Henrik Lund, der nogle år senere blev Danmarks første playing pro.

Dreyer var også på holdet, da Danmark i august 1951 spillede den første landskamp nogensinde mod Norge. Om Dreyers sejr i singlen mod Norges Arild Wahlström skrev GOLF, at "Dreyer spillede sit fornuftige og meget sikre spil", og der var også ros efter Dreyer og Henrik Lunds uafgjorte foursome mod Norges bedste par, Per Falster og Olaf Heyerdahl.

I 1952 lykkedes det så endelig for det danske landshold at besejre Sverige, endda så overbevisende som 9,5-2,5. Det var atter Københavns Golf Klub på Eremitagen, der lagde bane til, og danskerne lagde sig i spidsen med 3-1 efter de første fire foursomes. Dreyer vandt sin foursome sammen med Jørgen de Coninck Smith.

GOLF

• OFFICIELT • ORGAN • FOR • DANSK • GOLFUNION •

Nummer 6

Juli 1952

10. årgang

Landsholdskaptajnen Mogens Bredfeldt modtager den golfkølle, der var det synlige bevis på den danske landsholdssejr over Sverige i 1952. Dreyer står som nr. tre fra højre mellem Henrik Lund og Erik Stærk. Niels Thygesen ses t.v. for Henrik Lund.

"Igen i singles var Dreyer vor pålidelige ankermand og gjorde det med bravour," skrev GOLF, da Dreyer havde besejret den ellers formstærke C. R. Ulff med 5/4. "Svenskeren havde i Dreyer en meget stærk modstander," fortsatte GOLF. "Danskeren spillede helt på højde med sit bedste, og det siger en del. Hans drives og jernslag var sikre, og hans korte spil var en fornøjelse at se. Dreyer gik utvivlsomt sin bedste kamp til dato i år."

Landskampåret 1953 blev indledt med en kamp mod Sverige på Tylösand-banen ved Halmstad. Her led Dreyer og resten af det danske hold et knusende nederlag på 0-9. Svenskerne havde svoret at hævne nederlaget fra året før, og det gjorde de eftertrykkeligt. Dreyer fik dog en positiv bemærkning med i GOLF. "Frederik Dreyer spillede solidt og fornuftigt - han vokser altid med opgaven under en landskamp," skrev bladet.

Det gik betydeligt bedre, da det danske landshold spillede hjemme mod Norge i Rungsted i starten af september samme år. Det blev en dansk storsejr på 8,5-0,5. "Debutant var Mads Kirkegaard, og han gik med glans ud af sin ilddåb. Med alle tiders foursomepartner - Frederik Dreyer - fik han hurtigt skik på sine nerver, og da de først var kommet foran, spillede de sig til en smuk sejr," skrev GOLF, og fortsatte om Dreyers single mod Per Falster, at "Dreyer fortsatte sit gode spil og gik en sikker sejr i møde".

GOLF's referent Mogens Bredfeldt var begejstret for Dreyers indsats i Norges-kampen. "Igen en fortrinlig landskampspræstation af Dreyer. Danskeren var efter det 9. hul 2 op, og efter de første 18 huller førte han med 4 op, en position skabt af hans sædvanlige gennemtænkte og fornuftige spil og udmærkede puttning. Per Falster haler lidt ind om eftermiddagen, men Dreyer fremtryller omkring det 27. hul med legende lethed en stribe birdies, og på 31. green er matchen ovre med dansk sejr på 6/5."

Sidst i samme måned var det danske landshold med Dreyer på holdet på en sjælden tur uden for Skandinavien, da den første landskamp mod

Belgien blev spillet på Golf Club de Fagnes i Spa den 27. september. Landsholdet tabte 2-7 til belgierne, og Dreyer tabte begge sine kampe. "Dreyer spillede sit fornuftige, sobre spil, men var ikke tilsmilet af heldet", og da Dreyer mister et kort putt på 16. hul, "hæver han i den sorteste fortvivelse sin gamle, trofaste putter mod himlen," skrev Mogens Bredfeldt malende i GOLF efter kampen.

Fortvivelsen var dog overstået, da Dreyer efterfølgende skrev en begejstret beskrivelse af banen i Spa til GOLF, hvor han roste den engelske banearkitekt Tom Simpson for at have analyseret de gamle skotske seaside-baner og skabt en bane, hvor "et af de ledende principper går ud på at skabe vanskeligheder for den virkelig dygtige spiller, der da også belønnes, hvis han klarer disse vanskeligheder, der på den anden side ikke generer handicapspilleren, der uden større besvær kan få sin 5'er, medens topspilleren kun får sin 4'er, hvis han har løbet den risiko, som arkitekten har lokket ham ud i".

Dreyers spillede sin sidste landskamp som 36-årig i 1954, endnu engang mod Sverige og endnu engang på hjemmebanen på Eremitagen. Det blev en svensk sejr på 5-4, og Dreyer måtte lide to nederlag, men i hans foursome med Mads Kirkegaard var der spænding til det sidste af de 36 huller. I singlen blev det dog til et stort nederlag til svenskeren Franzén. "Dreyer, der før i mange landskampe har været en pålidelig spiller og ofte er vokset med opgaven, var i denne landskamp mærkeligt ude af kulør. Et par udprægede off-days havde han denne gang, og det kan ske for enhver, men det var ligesom om, at han ikke havde den gamle selvtillid og ikke formåede at rette sit spil op og udnytte sit lokalkendskab til banen - en evne, der tidligere har gjort ham farlig og været hans store aktiv," skrev Bredfeldt i GOLF.

Dermed var det slut med Dreyers landsholdskarriere. Nu var en ny generation af talentfulde unge spillere som Niels Thygesen, Henrik Lund, Nils

Elsøe Jensen, Ole Wiberg Jørgensen, John Jacobsen, Mads Kirkegaard og brødrene Herluf og Svend Erik Hansen klar til at tage over, hvor Dreyer og hans forgængere havde banet vejen.

Dreyer opnåede i alt ni landskampe. I foursomes havde han fire sejre, en halvering og fire nederlag, mens det i singlerne blev til fire sejre og fem nederlag.

Dreyer var kendt for sit sikre spil. Retning var vigtigere end kraft. "Jeg kunne bedst lide ikke at slå fulde slag med de korte jern," har han fortalt. Så hellere tage et jern mere og svinge sikkert.

Men selv når Frederik Dreyer spillede på landsholdet, var golfen ikke nødvendigvis det vigtigste. Det er sagt om Dreyer, at han var "en boheme i ordets bedste betydning. Han havde ikke den voldsomme ambition om at blive den bedste, han ville hellere leve livet lidt festligt og gå ud med de svenske spillere før matchen. Og det var ikke med de spillere, der drak appelsinvand".

Ved landskampen i 1948 havde DGU og Sveriges Golf forbund af sparehensyn aftalt, at der ikke blev afholdt en fest i forbindelse med landskampen, men det så nogle af spillerne stort på. De klarede det i privat regi. Da der skulle spilles 72 huller i weekenden, skulle det jo helst gå ret stille af, så "kl. 4,45 blev der råbt tre hurraer, og dermed dut!".

Det var andre tider dengang!

Dreyer har flere gange givet udtryk for, at han langt foretrak hulspil fremfor slagspil, men han har selv medgivet, at den forbitrede fight ikke var det aspekt, der tiltrak ham mest. "Jeg var egentlig bedst i foursomes og fourballs, og det gav en del sejre," har han fortalt, og han var ikke enig i, at han skulle lide af et "modstanderkompleks".

Dreyers forkærlighed for hulspil forhindrede ham nu ikke i at opnå mange sejre og andre gode resultater i slagspilsturneringer, bl.a. fine placeringer som nr. 3, 4 og 5 i Københavns Golf Klubs 72 hullers turnering, senere kendt som Copenhagen Cup.

Mange turneringssejre

Fra 1944 og helt op i 1980'erne førte Dansk Golf Union en liste over landets bedste spillere, der fik tildelt et såkaldt "unionshandicap" på baggrund af deres resultater i årets turneringer. Dreyer var noteret på listen fra starten med et handicap på 6.

På et tidspunkt var Dreyers handicap helt nede i 2, hvilket var et udtryk for, at han spillede golf af meget høj standard, ikke mindst når banernes stand og datidens køller og bolde tages i betragtning.

Selvom det trods to finaler aldrig lykkedes Dreyer at blive danmarksmester, fik han dog en række sejre i datidens ret beskedne turneringsprogram.

Dreyer har således sit navn på pokalen for to af de mest traditionsrige turneringer i dansk golf. I både 1947 og 1952 vandt han Asserbo Pokalen, og i 1947 vandt han tillige Rungsted Pokalen. Begge disse turneringer spilles stadig den dag i dag.

↑ Klar til start på 1. tee på Eremitagen i en klubmatch mellem København og Aalborg først i 1950'erne. F.v. en caddie, Jørgen Lundborg, KGK, der lagde navn til begreberne "en Lundborg" og "at lunde", den mangeårige mesterspiller Graham Lockey og hans makker C. Odgaard fra Aalborg og Frederik Dreyer, KGK.

I det hele taget var 1947 nok Dreyers bedste år som golfspiller. Foruden de to store turneringssejre debuterede han på landsholdet mod England og blev klubmester for første gang i Københavns Golf Klub, som dengang var hjemsted for en række af landets bedste spillere. Foruden 1947 vandt Dreyer klubmesterskabet yderligere tre gange, i 1949, 1950 og så sent som i 1962.

Frederik Dreyer og Niels Thygesen.

Frederik Dreyer med pokalen for klubmesterskabet i København, som han vandt fire gange i alt.

Da Dreyer vandt sit første klubmesterskab i 1947, havde han besejret sin bror, den forsvarende mester Hans Dreyer, i semifinalen. I finalen, der blev spillet over 36 huller, ventede landsholdsspilleren Svend H. Andersen. Stillingen var lige efter de første 18 huller, men da Dreyer efter 14 hullers spil i anden runde var "en under bogey", eller som vi i dag siger, en under par, var Dreyers sejr hjemme.

Frederik Dreyer i et kraftfuldt drive på 1. hul på Eremitagen i 1950.

Dreyers navn figurerer også på ærestavlerne for flere af de andre vigtigste turneringer i Københavns Golf Klubs hyggelige klubhus på Eremitagen. Fire gange vandt han Sir Alan Johnstone Cup (1949, 1951, 1957 og 1961), og han sejrede i både 1952 og 1958 i turneringen om Dronning Alexandrines Vandrepokal, et fint nik til den sidst i 1952 afdøde dronning, hvis køller Dreyer anvendte i flere år efter klubhusbranden i 1944.

Fra slutningen af 1950'erne fokuserede Dreyer efterhånden mere på alle sine andre interesser indenfor golfen. Han spillede dog nok til at opretholde sit unionshandicap. I 1965, da Dreyer var 46 år, havde han stadig et unionshandicap på 3, og kun 10 spillere i hele landet havde på det tidspunkt et lavere handicap. 1966 var det sidste år, Dreyer var registreret med unionshandicap. Det var da steget til 4.

Men på det tidspunkt var Dreyers eget spil ikke længere hans primære interesse indenfor golfen. Ledergerning, skribentvirksomhed og ikke mindst arbejdet som banearkitekt havde taget over. Dreyer spillede dog stadig hyggegolf i nogle år, men det blev gradvist sjældnere og sjældnere, inden han i 1970'erne stort set stoppede med at spille selv.

Hvorfor Dreyer stoppede som aktiv golfspiller, står ikke helt klart. Muligvis var der tale om, at han ikke brød sig så meget om at spille, når han ikke længere kunne leve op til det høje niveau, han havde haft tidligere. Det er en meget almindelig reaktion hos tidligere eliteidrætsudøvere. Men i modsætning til dem, der finder nye interesser udenfor deres tidligere idrætsgren, havde golfen stadig meget at tilbyde Frederik Dreyer - og omvendt.

Golflederen

Frederik Dreyer

Smuk fødselsdagsomtale

Da Dreyer fyldte 50 år i 1968, skrev den senere DGU-formand Niels Thygesen en fin og velskrevet omtale af Dreyer i GOLF. Her er et par citater fra denne artikel, der også giver en oversigt over de første mange år af Dreyers virke som golfleder:

"Frederik har været en forgrundsfigur - selv om han utvivlsomt vil protestere mod udtrykket - i dansk golf i over halvdelen af disse 50 år. Først som spiller; efter at han i studieårene fik spillet tilstrækkeligt til at udvikle sit naturlige talent, holdt han sig frem til midten af 1950'erne blandt vore bedste spillere. Han var ni gange på landsholdet og behøver ikke at skamme sig over resultaterne; især var han en meget påskønnet foursome-makker for yngre, mere uprøvede og nervøse kræfter."

"Det kan med rette siges om de fleste golfspillere, at de fortrinsvis interesserer sig for deres eget spil. På Frederik passer denne beskrivelse ikke. Trods de gode resultater fra tidligere år og det misundelsesværdigt gode korte spil, der stadig bringer ham scores i 70'erne, har det aldrig været personlige ambitioner, der har været drivkraften i de mange års beskæftigelse med sporten."

"En kort, ikke udtømmende opregning af Frederiks mange hverv vil bedre end noget andet kunne vise rigtigheden i denne vurdering. Det begyndte med en bestyrelsespost i Københavns Golf Klub i 1948; i løbet af 1950'erne

fulgte en række arbejdsopgaver dér og (fra 1952) i Dansk Golf Unions bestyrelse. I unionen var det i begyndelsen især arbejdet i handicap- og udtagelseskomiteen; Frederik er nu det ældste medlem af dette vigtige udvalg og vil forhåbentlig fortsætte mange år endnu til lige glæde for kolleger og spillere. Siden kom det omfattende arbejde i unionens baneudvalg, hvor Frederik på fortræffelig måde har vejledt de mange nye klubber, der er opstået i de senere år, i såvel organisatoriske som banearkitektoniske anliggender.”

”Sidst, men i denne forbindelse ikke mindst, må nævnes medlemskabet af GOLF’s redaktion, der går tilbage til 1950’erne; i de sidste 5-6 år har Frederik som ansvarshavende redaktør holdt sammen på den noget diffuse stab af medarbejdere og selv bidraget med en række artikler om højst forskellige emner og af en litterær kvalitet, der er en væsentligt større læserkreds værdig.”

”Der er således mange danske golfspillere, der - i mange tilfælde uden at vide det - er Frederik tak skyldig. Han er én i en meget lille kreds, der i de senere år har anvendt en stor del af fritiden og mere til på at løse de mange problemer, som golfens sportslige og geografiske udbredelse rejser. Der kan være grund til bl.a. ved denne lejlighed at standse op og gøre sig klart, hvor dårligt hver enkelt i denne kreds kan undværes.”

↑ Dreyer overrækker på DGU's vegne præmien til vinderen Karin Birch efter DM på Sct. Knuds i 1973. Karin Birch har rundet de 80 år, men spiller stadig flittigt i Københavns Golf Klub.

Golfreglerne

En særlig niche i Frederik Dreyers leder- og skribentvirksomhed gjaldt golfreglerne.

The Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews havde justeret golfreglerne med virkning fra 1. januar 1954, og dermed var den hidtidige danske oversættelse af reglerne fra 1937 blevet uaktuel.

DGU nedsatte derfor et udvalg bestående af Mogens Bredfeldt, Carl Scheller og Frederik Dreyer, der foretog en nyoversættelse af reglerne. Fra maj 1955 kunne denne købes i de danske golfklubber i form af den lille handy bog, som kendes den dag i dag, senest med ændringerne fra 2019.

Herefter var Dreyer i årevis den, der stod for reglerne i DGU og for fortolkningen af dem i bladet GOLF, indtil han i 1984 blev træt af det og overdrog opgaverne med oversættelsen af reglerne og regelartiklerne i GOLF til min far Jørgen Frigast Larsen.

"Frederik ringede og sagde: Jørgen, nu skal du stå for golfreglerne," har min far fortalt mig, og denne ordre kunne min far ikke sidde overhørig, så sådan blev det. Min far oversatte golfreglerne og skrev regelstoffet i Dansk Golf indtil udgangen af 1999, og efter en kort tid med en anden skribent arvede jeg i 2001 selv opgaven som fast regelskribent i Dansk Golf. Denne (næsten) lige linje fra Dreyers start i 1954 og til i dag er ganske hyggelig at tænke på.

Sportsjournalisternes Golf Klub

Midt i 1960'erne måtte Dreyer og hans kolleger i Dansk Golf Unions ledelse erkende, at planer og projekter om nye golfbaner ofte blev mødt med stor modstand rundt om i landet, og at det derfor var nødvendigt at iværksætte et informationsarbejde over for offentligheden, som dengang ikke havde noget kendskab til golf.

De fik den ide, at hvis man kunne gøre journalister interesserede i at spille golf, ville det være en vej til mere positiv omtale af golfsporten i de danske medier. Derfor inviterede DGU en række sportsjournalister fra Danmarks Radio og forskellige aviser til at prøve golfspillet, og flere blev straks grebet af spillet.

Det medførte, at journalisterne i 1967 stiftede Sportsjournalisternes Golf Klub, en forening, der stadig eksisterer i bedste velgående, og som Dreyer havde et nært forhold til resten af sine dage, bl.a. som dirigent på klubbens ofte stormfulde generalforsamlinger, hvor det skulle besluttet hvem, der skulle modtage Den Gyldne Golfbold for årets bedste danske golfpræstation. Det var der bestemt ikke altid enighed om!

DGU's hæderstegn og Sølvuret

På Dansk Golf Unions årsmøde i december 1977 modtog Frederik Dreyer unionens hæderstegn. "Den ydre anledning", som det blev sagt, var Dreyers 25-års jubilæum som medlem af DGU's bestyrelse, hvor han i 1977 var næstformand, men DGU's formand Jens Wester-Andersen fremhævede ved overrækkelsen også Dreyers indsats i DGU's baneudvalg.

Som det også blev anført i Niels Thygesens fødselsdagsomtale ved Dreyers 50 års fødselsdag, leverede Dreyer og en række andre golfledere på hans tid en utroligt stor, frivillig og ulønnet indsats for dansk golf. Der bliver naturligvis fortsat ydet enorme frivillige arbejdsindsatser rundt om i landets klubber, men der hvilede mere på færre hænder i de første 30 år efter 2. verdenskrig.

I 1989 blev Dreyer hædret med Sølvuret. Det fine ur, tegnet af arkitekt Erik Herløw og udført af A. Michelsens sølvsmedje, er en vandrepræmie, der er uddelt siden 1946. Sølvuret blev udsat af bladet GOLF som "Golfbladets Ærespris", og i de første år var det hovedpræmien i en landsdækkende turnering arrangeret af GOLF. Fra 1952 blev uret i mange år givet til en elitespiller eller et hold for at markere årets største danske golfpræstation. Denne tradition er siden 1966 blevet overtaget af Sportsjournalisternes "Gyldne Golfbold", og derfor overgik Sølvuret fra 1969 til at være en lederpris, som redaktionen af GOLF tildelte personligheder, der har ydet en særlig indsats for dansk golf.

Dansk Golf Unions bestyrelse midt i 1970'erne. Formanden Jens Wester-Andersen er nr. to fra venstre, Dreyer nr. to fra højre.

↑ Igennem en lang årrække overrakte Frederik Dreyer hvert år på DGU's årsmøde bladet GOLF's hæderspris Sølvuret. Her overrækker Dreyer i 1977 Sølvuret til Holbæks juniorleder Jytte Holmen, mor til DGU's senere generalsekretær Peter Holmen. Dreyer modtog selv Sølvuret i 1989.

Som redaktionsmedlem på GOLF var Dreyer selv med til at udpege modtagerne, og han var normalt den, der overrakte Sølvuret. Derfor gik der ganske mange år, før han selv modtog det, men bedre sent end aldrig.

Siden redaktionen af GOLF overgik til at være en funktion i DGU's sekretariat, er Sølvuret uddelt af DGU's bestyrelse, fortsat som en påskønnelse af en stor indsats for dansk golf.

Afsked med DGU's bestyrelse efter 27 år

Frederik Dreyer forlod Dansk Golf Unions bestyrelse på årsmødet i 1979 efter 27 års bestyrelsesarbejde. I sin tak til Dreyer sagde DGU's formand Jens Wester-Andersen bl.a.:

"Det er vel ikke helt galt at gætte på, at det har været dit arbejde i baneudvalget, der har stået dit hjerte nærmest. Det er i dette udvalg, dit virke

har manifesteret sig mest synbart, idet du med generøs hånd har strøet en række golfbaner ud over hele landet. Dansk golf har været i den lykkelige situation som baneudvalgsformand at have haft en honorær golfbanearkitekt. Du har tegnet følgende baner: Djursland (i dag Ebeltoft, red.), Silkeborg, Holbæk, Vestjysk (i dag Dejbjerg, red.), Århus (i dag Møllerup, red.), Svendborg, Gilleleje (i dag Passebækgård, red.), de første ni huller i Herning og Vejle samt Esbjergs bane i Marbæk. Jeg skal nok nære mig for at komme med en bedømmelse af, hvilken af disse baner, der må betragtes som dit mesterværk. Fælles for dem alle er, at du har indordnet banen under den natur og de omgivelser, den skulle ligge i, og ikke, som man ofte har set eksempler på, omdannet natur og omgivelser efter arkitektens planer.”

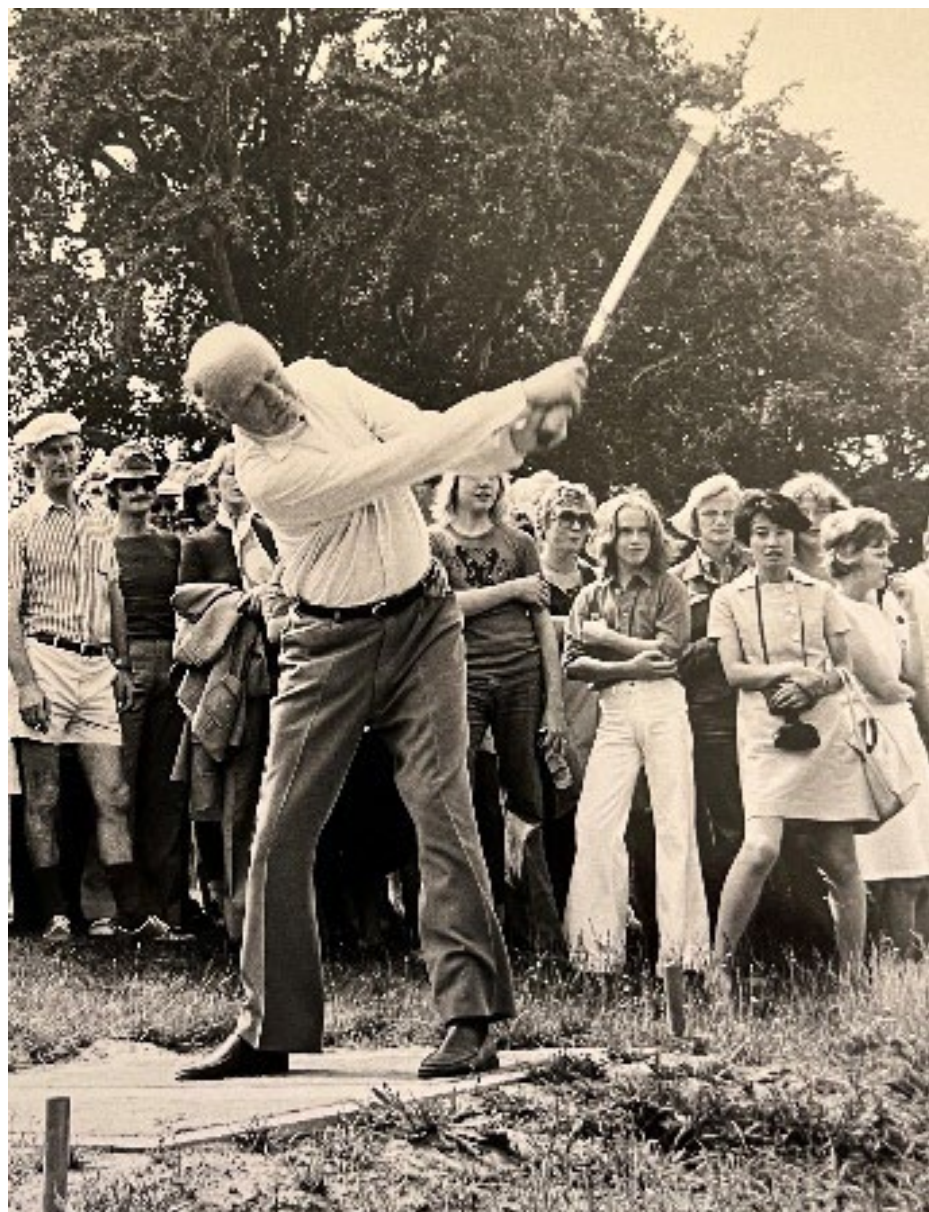
DGU's baneudvalg

Jens Wester-Andersen havde helt ret i, at arbejdet i DGU's baneudvalg stod Frederik Dreyer meget nær. Udvalget blev nedsat i 1963 og var i de næste 25 år involveret i større eller mindre grad i planlægningen og bygningen af de 35 golfbaner, der i de år opstod i Danmark.

”En af udvalgets opgaver har været fra tid til anden at opstille prognoser og danne et så vidt muligt realistisk skøn over mulighederne for at realisere de golfbaneplaner, der fremkommer udefra. Således kan der læses i et bestyrelsesmødereferat fra 13.12.1966: ”Baneudvalgets prognose går på, at der i løbet af 10 år vil komme 15 nye baner til, og at medlemstallet til den tid vil være i alt 15.000”. Efter de 10 år var der kommet 17 nye baner til, og medlemstallet var: 15.710 aktive golfspillere. Det var jo såre smukt forudsagt, og så vellykkede prognoser er det ikke muligt at opstille hver gang, det forsøges,” skrev Dreyer i 1985.

Dreyers arbejde i baneudvalget var som alle hans andre opgaver i DGU frivilligt og ulønnet. Mange, mange initiativtagere og eksisterende klubber

har fået vederlagsfri hjælp fra Dreyer. Senere, da banearkitektvirksomheden blev Dreyers vigtigste aktivitetsområde - og indtægtskilde ved siden af folkepensionen - beregnede Dreyer sig helt naturligt et honorar for sit arkitektarbejde, men det er næppe forkert at sige, at det fortsat var lysten, der drev værket.

↑ Selvom golfspillet stort set var lagt på hylden, fejlede gennemsvinget ikke noget, da Dreyer på DGU's vegne i juni 1976 slog åbningslag ved indvielsen af Hillerød Golf Klubs udvidelse fra 9 til 18 huller.

Golfskribenten Frederik Dreyer

Når journalistik bliver til skrivekunst

"Det, der først og fremmest vil stå tilbage i erindringen, er hans essays, hans refleksioner over spillet og ikke mindst over baners udformning. Her forvandles det journalistiske til skrivekunst," skrev Karl Erik Jeppesen om Frederik Dreyer i 1996.

Allerede da Dreyer fyldte 50 år i 1968, blev hans skrivekunst hyldet af Niels Thygesen, tidligere Danmarks-mester og senere formand for DGU. Thygesen anførte, at hvis man vil karakterisere Dreyer og vurdere, hvad der ligger bag Dreyers mangeårige indsats som spiller, leder og skribent, sker det bedst gennem Dreyers mange artikler i bladet GOLF. Thygesen skrev bl.a.:

"Ingen her i landet har så indgående som han beskrevet, hvad vi får igennem golfen: æstetiske glæder gennem naturoplevelsen, etisk opbyggelse gennem den koncentration afvekslende med resignation, som spillet påtvinger os. På begge områder har Frederik en forkærlighed til det barske: Eremitagen i efterårsregn, skotske seaside-baner en kølig aprilmorgen foretrækkes frem for en friseret park en sommerdag i vindstille, og tilfældighederne i spillet ønskes bevaret som en væsentlig del af dettes charme og opdragende virkning."

"Der ligger måske i dette et vemodigt tilbageblik på en tid, hvor baner, køller, klubhuse og topspillere var mindre teknisk fuldkomne og vi alle mindre forkælede. Men der ligger deri først og fremmest en dyb forståel-

se af golfens natur og problemer og indvirken på sine udøvere; at denne forståelse ledsages af beherskelse af de tekniske og banemæssige sider af spillet og af en sjælden evne til at udtrykke den præcist og suggestivt må nødvendigvis spænde forventningerne til Frederiks artikler højt.”

”Det var næppe tilfældigt, at en af de mest velskrevne handlede om den store britiske golfjournalist Bernard Darwin. Frederik er det nærmeste, vi kan komme til Darwin her i landet i golfvisdom, og vi er mange, der håber, at de mange andre hverv i dansk golfs tjeneste ikke vil afskære os fra fortsat at se beviser herpå,” skrev Thygesen.

Så smukt kunne det udtrykkes.

De rigtige udtryk

”Jeg finder, at man skal værne om det danske sprog,” skrev Frederik Dreyer i en af sine allersidste artikler, der blev trykt i Vejle Golf Clubs blad ”Medlemsnyt” i december 2004, godt et halvt år før Dreyers død i juli 2005.

I det konkrete tilfælde harcelerede Dreyer over, at de korrekte udtryk ”første hul”, ”andet hul” osv. var blevet afløst af udtrykket ”hul 1”, ”hul 2” osv. ”Hvorfor bruger man dog ikke de rigtige udtryk?”, spurgte Dreyer.

Det var ikke første gang, Dreyer beklagede sig over forfladigelsen af sproget. ”Udtryk som ”hul to” eller ”bane tretten” giver mig og mange, mange andre golfspillere, der prøver at værne om sproget indenfor golfsporten, direkte myrekryb hver gang, vi hører dem anvendt. Lidt slanganvendelse, også i golf, kan virke forfriskende, men det er farligt. Begyndere kan ikke altid vide, hvad der er rigtig sprogbrug eller spøgefulde udtryk. Der er en ganske fast tradition for, hvad der er de korrekte, danske udtryk,” skrev han i 1982.

"Vi bør opføre os korrekt, det er en del af golfspillet," fortsatte han. "Det er vigtigt, at spillets etiketteregler overholdes, men også golfspillets specielle terminologi med den respekt, den har krav på. Et sidste - afskrækkende - eksempel anføres her. En spiller fortæller efter runden: "Og her anvendte jeg en kølle". Han mente, at han slog et slag med en trækølle. Men alle fjorten tilladte golfkøller er sandt for dyden køller, trækøller eller jernkøller. Nok udvikler sproget sig, men ikke alle nyskabelser kan og skal akcepteres."

Men som Don Quijote kæmpede forgæves mod vindmøllerne, kæmpede Dreyer forgæves mod danske golfspilleres udbredte brug af "hul et" og andre "forkerte" udtryk. Hvad han ville have sagt til et udtryk som "syver-jern", tør jeg slet ikke tænke på.

Dreyer værnede selv om det danske sprog i de mange artikler og bøger, han skrev. Stilistisk skrev han enkelt og beskrivende uden brug af vidtløftige analogier og maleriske metaforer. Til gengæld sneg Dreyer gerne her og der en naturbeskrivelse eller et citat fra et digterværk ind i sine tekster, ligesom man skulle holde godt øje med tørre, underspillede bemærkninger, hvor der godt kunne gemme sig små stikpiller mellem linjerne.

I en leder i GOLF i 1982 citerer Dreyer således Piet Heins gruk om golf og giver udtryk for, at Hein her nærmer sig golfspillets inderste væsen:

O, du som opfandt denne Leg,
du kender Menneskehjertets Vej,
Hvor sindrigt er det Spil, vi bru'r
som Påskud til at gå en Tur!

"Ifald man lider god og kultiveret sprogbrug, har Frederik Dreyer ej sin overmand, hvad angår det skrevne ord om golf, i hvert fald ikke på dansk. Drager vi til England, hedder mesteren over dem alle: Bernard Darwin,"

skrev Jan Skanderup i Vejle Golf Clubs klubblad i 2019. Her blev Dreyer atter sammenlignet med Darwin, og det ville utvivlsomt have bekræftet Dreyer vel, for Bernard Darwin (1876-1961) er almindeligt anerkendt som golfhistoriens bedste skribent.

Dreyer har selv skrevet flere essays om Bernard Darwin, og det er forbløffende, så mange lighedspunkter, der er mellem de to herrer, som blev født med 42 års mellemrum med Darwin som den ældste. Begge interesserede sig for - og skrev om - golf, men også for mangfoldige andre emner. "Han var og skrev som en gentleman, hans baggrund var kultiveret, alt vulgært var ham imod," skrev Dreyer om Darwin, men ordene kunne med lige så stor ret have været møntet på ham selv.

Det samme gælder dette, som Dreyer skrev om Darwin: "Darwin gjorde ved siden af sin forfattervirksomhed et stort arbejde som golfadministrator. Han døde i 1961, kort efter sin 85 års fødselsdag, og han skrev næsten lige til det sidste. I en lang årrække kunne han ikke spille golf på grund af en gigtlidelse, men det afholdt ham ikke fra at komme igen og igen på de golfbaner, som han elskede så højt, og som han har gjort så levende for os."

Dreyer led så vidt vides ikke af gigt, men han spillede heller ikke golf de sidste mange år af sit liv, og han vedblev også med at komme på golfbanerne og at skrive om golf helt op til sin død som 86-årig i 2005.

"Mesteren" er Dreyer også selv blevet kaldt i artikler herhjemme. Det er måske at sætte tingene lovligt meget på spidsen, men at Dreyer er en af dansk golfjournalistikks allerypperste udøvere gennem tiderne, kan der ikke herske nogen tvivl om.

Bladet GOLF

Frederik Dreyers hovedvirke som golfjournalist lå i bladet Dansk Golf, der i de første mange år blot hed "GOLF", og som han bidrog fast til fra 1948 og 54 år frem. I alt fandt ca. 200 artikler om forskellige emner foruden et stort antal regelartikler vej fra Dreyers pen til bladet.

GOLF er udkommet siden 1943 og var fra starten officielt organ for Dansk Golf Union. De første mange år skulle man som golfspiller abonnere på bladet, men senere vedtog DGU at udsende GOLF til alle golfspillende husstande for en del af det kontingent, klubberne betaler til DGU for alle aktive spillere. En ordning, der stadig fungerer. Dreyer blev medlem af redaktionsudvalget, som det hed dengang, i april 1948.

Dreyers første artikel i GOLF blev bragt i november 1948. Den handlede, passende nok, om Dreyers besøg på Muirfield-banen i Skotland, som han besøgte efter at have deltaget i universitetsturneringen i St. Andrews. Dreyer havde i St. Andrews lært en af de skotske spillere, Patrick, at kende, og denne havde inviteret Dreyer til en runde på sin hjemmebane Muirfield, som tidligere samme år havde lagt bane til The Open, hvor englænderen Henry Cotton vandt. Efter at være kørt fra Edinburgh med rutebil om morgenen nåede de to unge mænd at spille 45 huller på Muirfield, inden solen gik helt ned, og middagen på Greywalls Hotel på den anden side af landevejen ventede.

Dreyer sluttede artiklen således: "I bussen på vejen hjem filosoferede min ven over det for ham ubegribelige spørgsmål: Hvorfor han aldrig var gået i 60'erne i en slagspilsmatch. Jeg prøvede at trøste ham med hans bysbarns ord: "It is better to travel hopefully than to arrive", men næste morgen undrede han sig stadig på sørgmodig skotsk vis derover."

"Bysbarnet" var Robert Louis Stevenson, og Dreyer havde med denne artikel lagt stilen for de næste årtiers skribentvirksomhed.

I de første mange år var arbejdet for GOLF frivilligt og ulønnet. "Men vi morede os, og undervejs var jeg et par gange redaktør, når en ny skulle køres ind. Efterhånden voksede kravene til unionens blad. Professionelle tog over, og i 1970'erne havde jeg en god periode med tid til at kæle for artiklerne og til at tage spørgsmål op, som jeg mente var væsentlige. Jeg skriver stadig, og det til stor fornøjelse - i hvert fald for mig selv," sagde han i 1996, og det blev han ved med helt frem til få år før, han døde i 2005.

Dreyer dækkede mange emneområder i bladet GOLF. Selvom han var en af landets dygtigste spillere, skrev han dog ikke meget om det rent golftekniske og golfsvingets mysterier. Det var der andre, der gjorde, ofte i meget lange artikler.

I 1953 gjorde Dreyer dog en undtagelse, da han på opfordring fra et af de andre medlemmer af GOLF's redaktion skrev en artikel om puttning, baseret på hans egne principper som en af landets bedste puttere og inspireret af en artikel i det britiske Golf Illustrated med den engelske Ryder Cup-spiller Bill Cox.

Senere, i 1966, oversatte Dreyer selvsamme Bill Cox's bog "Improve your Golf" til dansk. J. Fr. Clausens Forlag udgav den under titlen "Golf", og det var den første instruktionsbog om golf, der blev udgivet i Danmark.

"Savnet af en instruktionsbog i golf på dansk har længe været føleligt," skrev Dreyer i forordet til bogen, der over knap 100 sider i tekst og billeder forklarer alle aspekter ved golfspillet, og som desuden indeholder en ordliste, der forklarer alle golfens løjerlige ord og udtryk.

Men det var alle golfens andre emneområder, der især interesserede Dreyer som skribent. Golfens historie, de store personligheder, spændende turneringer, golfreglerne - og først og fremmest banerne.

Dreyer nåede endda også at være TV-kommentator. Fra 1968 og fem år frem arrangerede Danmarks Radio under ledelse af Gunnar Nu Hansen en årlig TV-match med deltagelse af landets bedste amatører og professionelle. Dreyer medvirkede som "sagkyndig medkommentator" og har senere fortalt, at en af hans golfkammerater havde sagt: "Det er du rigtig god til, Frederik, måske skulle du aldrig lave andet!" Det var nu først mange år senere, at golf blev et fast islæt på TV, så det var slet ikke en mulighed, men havde det været i dag, havde Dreyer såmænd sikkert haft en sidebeskæftigelse som golfkommentator på TV.

↑ Frederik Dreyer (i midten) i aktion som medkommentator til TV-matchen sammen med Jens Kampmann fra DGU (t.v.) og Danmarks Radios legendariske sportsredaktør Gunnar "Nu" Hansen.

Mod slutningen af 1980'erne blev der længere mellem Dreyers artikler i GOLF. Den mangeårige redaktør og udgiver - og Dreyers gode ven - Mogens Sabroe var stoppet, og Dansk Golf Union havde i 1988 selv overtaget udgivelsen af bladet og ansat Poul Bjerrum som informationschef og redaktør af GOLF. Dreyer, der i 1988 var fyldt 70, figurerede dog fortsat i bladets kolofon som medlem af redaktionen under skiftende redaktører helt til og med år 2000. Bjerrum og hans efterfølgere ville hellere end gerne have Dreyer til at bidrage mere til bladet, men det var, som om Dreyers pen ikke flød helt lige så let som tidligere, og at inspirationens tidligere så udtømmelige kilde så småt var ved at tørre ud.

↑ Frederik Dreyer var stadig med i GOLF's redaktion, da der var redaktionsmatch i 1989, men han spillede ikke længere golf, han deltog kun i det efterfølgende redaktionsmøde. F.v. Karl Erik Jeppesen, Annette Suhr, Frederik Dreyer, Ole Ravn, GOLF's redaktør Poul Bjerrum og Jesper Frigast Larsen.

Da Dreyer i GOLF i 1992 svarede på en kritik af nogle af hans bunkers på Henne-banen med en redegørelse for de strategiske principper i banearkitekturen, lød han en anelse træt. "Den prædiken, jeg her har holdt, er gentagelsernes gentagelse, men det er åbenbart nødvendigt at informere igen

og igen om emnet,” skrev han. Der var i disse år rigtigt mange, der kastede sig ud i at skrive om golf, og i Dreyers øjne i visse tilfælde uden at have den fornødne golfviden.

Når Dreyer skrev i disse år, hvor antallet af baner og spillere i Danmark eksploderede, og snyd og langsomt spil var de store diskussionsemner, var hans artikler ofte præget af en længsel efter de gode gamle dage, der for længst var forbi. Dengang, da ”en runde på 18 huller sjældent tog mere end 2 ½ time, og der således ingen problemer var forbundet med at starte ved 10-tiden en søndag, spille 18 huller om formiddagen, spise frokost i klubhuset og derefter nå 18 huller igen om eftermiddagen og nemt nå hjem til middagsmaden ved sekstiden”, som han skrev i 1995.

Jubilæumsskrifter

At Frederik Dreyer op igennem 1980'erne og 1990'erne ikke var helt så aktiv som tidligere som skribent til GOLF, var dog ikke et udtryk for nedsat skriveaktivitet. Golfspillets historie blev et større og større interesseområde for ham, og Dreyer kombinerede sin historiske viden og interessen for landskabelige forhold i bøger og artikler, der i dag er af uvurderlig betydning for forståelsen af dansk golfs historie.

”Jeg har altid været historisk interesseret, også hvad angår det kære golfspil,” skrev Dreyer i Dansk Golf i 1997, og det er derfor helt naturligt, at jubilæumsskrifter for danske golfklubber blev en særlig niche i hans golfforfatterskab.

Så tidligt som i 1948 havde Dreyer samarbejdet med GOLF's første redaktør Verner Ammentorp om at skrive Københavns Golf Klubs 50 års jubilæumsbog ”Golf på Eremitagesletten 1898-1948”.

I 1981 fyldte Dansk Golf Union 50 år, og i den anledning udgav DGU hæftet «Golf i Danmark 1898-1945», skrevet af Frederik Dreyer. Når historien i hæftet sluttede med udgangen af 2. verdenskrig, skyldtes det, at bladet GOLF lige siden har beskrevet golfen i Danmark, så der dermed foreligger kildemateriale, hvorimod det for tiden før 1945 gjaldt om at få beskrevet historien, mens der endnu var levende personer, der kunne huske den og bidrage som kilder.

Herefter blev det til flere hæfter og bøger. Den første var Rungsted Golfklubs lille 50 års jubilæumsbog i 1987, måske nærmere et hæfte. Dreyer har gennem årene skrevet meget om Rungsted, en bane hvor han spillede meget i sin aktive karriere og i det hele taget ofte var på besøg.

Så fulgte Asserbo Golfklubs flot indbundne bog i 1997, også i anledning af klubbens 50 års jubilæum, og i 1998 kom Københavns Golf Klubs 100 års bog, som blev skrevet i et samarbejde mellem Dreyer, Karl Erik Jeppesen og mig selv med Dreyer som hovedforfatter.

Dreyer bidrog også med en smuk artikel til Fanø Golf Links flotte 100 års jubilæumsbog, der kom i 2001, og med artikler til flere andre, langt yngre klubbers jubilæumsskrifter.

Golfarkitektur

Allerede i 1951, mange år før Dreyer selv fik mulighed for at tegne sin første golfbane, Ebeltoft Golf Club, skrev Dreyer sin første større artikel om golfarkitektur i bladet GOLF.

Overskriften var enkel: "Golfarkitektur", og artiklen kan nærmest læses som en programerklæring for det arbejde som golfarkitekt, der kom til at

fylde en meget stor del af den anden halvdel af Dreyers liv, fra starten af 1960'erne og til hans død i 2005.

"Blandt golfens velsignelser er måske den største, at ikke to golfbaner er ens," indleder Dreyer artiklen og sammenligner med tennis- og fodboldbaner, der er ens allevegne.

Men "ligesom en bygning kan en golfbane være god eller dårlig arkitektur," skriver Dreyer videre. Han forklarer, at der blev bygget mange dårlige golfbaner, da de mange indlandsbaner blev bygget i England under en af golfens første store opsvingsperioder i starten af 1900-tallet, og at en række golfarkitekter med Tom Simpson i spidsen i 1920'erne og 1930'erne satte sig for at analysere, hvad det var, der gjorde de klassiske linksbaner så gode, og derefter udviklede en ny og bedre golfarkitektur inspireret af de skotske forbilleder. Sunningdale udenfor London nævnes som et fornemt eksempel herpå.

"Den analyse, disse golfarkitekter foretog, viste, at det karakteristiske for (seaside)banerne var, at man på grund af bunkernes beliggenhed måtte placere hvert eneste slag i en bestemt retning og med en bestemt længde for at få det letteste slag til green. Og ofte er dette opnået ved tilsyneladende simple midler, blot en enkelt bunker, der skærer sig ind i en green, kan i forbindelse med greenens hældning tvinge spilleren til at holde sit drive i for eksempel højre side af fairway og så tæt som muligt op til et farligt terræn med lyng eller lignende," skrev Dreyer med 16. hul på St. Andrews Old Course som eksempel.

"Resultaterne af disse analyser, og der var meget andet end just placering af bunkers, som der her er talt om, benyttede arkitekterne ved anlæg af nye baner og ved modernisering af golfbaner i det hele taget. De måtte kæmpe mod en del modstand fra spillere, der hævdede at disse bunkers på fairways ikke var fair, da de fangede gode og lige slag. Men svaret er følgen-

de: En bunker kan ikke ligge forkert. Hvis et slag går i en bunker, er slaget dårligt; det er muligvis godt timed og tilmed langt og lige, men ligesom et approach skal lande på green, skal ethvert golfslag ende præcist dér, hvor man er i position for det næste slag,” fortsatte Dreyer, og det er næppe forkert at sige, at han var tro mod dette synspunkt resten af sine dage og i hele sit virke.

Selv må jeg indrømme, at jeg kan godt føle det dybt uretfærdigt, hvis jeg skulle være så heldig at ramme et langt og lige drive, og bolden så ender i en forbandet fairwaybunker. Men jeg må også erkende, at Dreyer har en vigtig pointe: Et slag er først rigtig godt, når det placerer dig fordelagtigt til det næste slag.

Mod slutningen af den lange artikel bløder Dreyer en anelse op: ”Noget andet er, at golfarkitekten altid må prøve på at gøre banen interessant for både dygtige spillere og spillere med højt handicap, der har krav på at bunkers ikke lægges sådan, at de ikke kan komme på fairway, de skal kunne styre udenom forhindringerne og derved måske miste et slag, mens den lave handicapspiller kan få fordelene ved et langt og velplaceret slag, hvorved han når over en bunker med risiko for at hans slag bliver fanget, hvis det ikke er perfekt.”

Begreberne ”risk and reward” og ”heroisk golfarkitektur” var vist endnu ikke kendte i 1951, men det er jo faktisk dem, som Dreyer beskriver her.

”Arkitekten skal udnytte terrænet. Han skal lægge greens der, hvor de er mest vanskeligt og interessant anbragt fra naturens hånd, uden at han behøver at anvende for mange bunkers, han skal anlægge hullerne så rigt varieret som det er muligt i forhold til vinden, til trægrupper, bække og andre forhindringer, så resultatet bliver et kunstværk, en bane så rig på variation, at to omgange aldrig bliver ens, således at en runde bliver ”a constant overcoming of a series of risks”. Tom Simpson’s maxime er, at en

golfbane skal være på grænsen af at være unfair for at være en virkelig stor golfbane, og han kræver, at man på en runde får brug for alle køllerne i bag'en og må spille alle former for indspil: pitch, run up og pitch and run, for at man kan tale om en første klasses bane," sluttede Dreyer sin første artikel om banearkitektur.

Mange flere artikler om emnet fulgte. Og Tom Simpson's maksime blev i vid udstrækning også Frederik Dreyers.

"Om Golf"

I 1995 udgav antikvarboghandler Lars Rasmussen fra The Booktrader i Skindergade i København en samling af 28 af Dreyers artikler og essays om golf under titlen "Om Golf". Bogen indeholder 28 prosastykker, der alle havde været trykt før forskellige steder i perioden 1954-1993, primært i bladet GOLF.

FREDERIK DREYER OM GOLF

BOOKTRADER

↑ "Om Golf" fra 1995 er en samling af 28 af Frederik Dreyers bedste tekster.

"Eet er, at mange forhold indenfor golfspillet har ændret sig i det sidste halve århundrede, ja også før, men lige så vigtigt er det, at de glæder, golfspillet giver spillerne, og den ånd, i hvilken sporten skal dyrkes, er de samme, som de altid har været siden 1457, da en skotsk konge - ganske forgæves i øvrigt - første gang forbød spillet," skriver Dreyer bl.a. i sit forord til bogen.

I 2003 var jeg så heldig, at en af Dreyers gode venner, Flemming Kjellberg fra Goodwill-consult ApS, vist nok på Dreyers foranledning, forærede mig et eksemplar af "Om Golf", som er forsynet med et lille, håndskrevet essay først i bogen skrevet af Dreyer selv i september 2002, hvor han var 83 år gammel. Dette lille essay har aldrig før været offentliggjort, hvorfor det må være passende her at gengive det i sin helhed:

"Siden denne bogs 28 - i virkeligheden 32 - essays blev udgivet i 1995 er der foregået en eksplosiv udvikling i dansk golf. Hovedårsagen må søges i en meget stor stigning i TV-udsendelser af professionelle golfmatcher med enorme pengepræmier og i at nogle danske golfpro'er har opnået gode internationale resultater og store præmieindtægter, der løbende meddeles i pressen.

Dette er ikke "de glæder, golfspillet giver spillerne, og den ånd, i hvilken sporten skal dyrkes", som jeg udtrykte det i denne bogs forord, for disse giver golfspillet et langt rigere og værdifuldt indhold end man kan måle i euro eller dollars.

Jeg citerer her fra en lille artikel jeg skrev i Møn Golfklubs 10 års jubilæumsskrift i år:

"På et sølvbæger fra ca. 1750, engang tilhørende Stege Skydeselskab (Papegøjegilde) og nu i norsk eje, stod indgraveret et vers, hvis første fire linjer lyder:

"På Svensken skiød man før til maals fra STEGE volde, for slig ubuden giest var det den rette Steeg. Man tapper ved endnu i STEGE sig at holde, End-skiønt det ej består i Alvor nu, men leg."

Golf er, rigtigt forstået, en leg. Det gælder om at gå ud og more sig i dette dejlige - men vanskelige - spil. Det håber jeg at nuværende - og kommende - medlemmer gør, og gerne fri for at være plaget af rating, slope, stableford, decimal og andre nymodens begreber."

Disse begreber er alle indført efter at denne bog udkom, dog ikke matchformen stableford, der kun blev indført for at give udygtige golfspillere mulighed for en gang imellem at få en præmie.

September 2002

Frederik Dreyer"

Vist ser vi her en gammel mands modvilje mod udvikling og forandringer, men nok så meget ser vi også en golfers oprigtige bekymring for, om det sjove ved golf, legen, er ved at gå tabt i alle de nye begreber, der indføres.

Det havde Dreyer nu ikke behøvet at bekymre sig så meget for. Trods alle de nye begreber, han nævner, og alle de andre, der er kommet til i de sidste 20 år, er glæden ved golf uforandret hos alle os, der spiller.

"Om Golf" er forlængst udsolgt fra forlaget, og man skal være heldig for at finde et antikvarisk eksemplar. Bogen kan dog lånes på biblioteket via bibliotek.dk, og her er det også muligt at låne Frederiks Dreyers jubilæumsbøger for golfklubberne Rungsted, Asserbo og København samt Wilhelm Dinesens bog "Boganis' sidste jagtbreve 1891-94: Erindringer fra en rejse i Amerika 1872", som Dreyer redigerede og skrev forord til for forlaget Rosenkilde og Bagger i 1987.

Dreyers sidste artikel

Den sidste artikel, Dreyer publicerede i Dansk Golf, var i nr. 2 i 2002, og meget passende for hele Dreyers virke bar den titlen "Gensyn med St. Andrews".

Artiklen blev skrevet efter Dreyers sidste besøg i byen i 2001, hvor Karin og Eskild Thygesen inviterede Dreyer med til St. Andrews og indlogerede ham på Old Course Hotel med udsigt over 17. hul - det hul, som Dreyer så ofte havde omtalt i sine artikler. Dreyer overværende turneringen Dunhill Cup, i dag kendt som Alfred Dunhill Links Championship, og havde bl.a. fornøjelsen at møde den sydafrikanske stjerne Ernie Els og dennes far på hotellet. "Det var en enestående oplevelse for mig at gense de venlige skotter og de pragtfulde ægte golfbaner i golfens fædreland," skrev han.

↑ 83-årige Frederik Dreyer nyder udsigten over 17. hul på Old Course fra sit værelse på Old Course Hotel i St. Andrews i 2001.

Dreyer på Old Course Hotel i St. Andrews i 2001 sammen med Ernie Els og dennes far Neels.

Den sidste gang, Dreyer figurerede i Dansk Golfs spalter i levende live, var ikke i en artikel skrevet af ham selv, men derimod i et stort interview skrevet af golfjournalisten Henrik Knudsen, som blev bragt i nr. 10 i 2002.

"Du bliver kaldt dansk golfs nestor eller The Grand Old Man i dansk golf. Du var landsholdsspiller, bestyrelsesmedlem, journalist, forfatter og ikke mindst banearkitekt. Hvad ser du dig selv som?", spurgte Knudsen, og skriver om Dreyers svar: "Det hele, siger han med et smil, som giver indtryk af, at han både er stolt af det og taknemmelig over at have fået muligheden."

↑ "The Grand Old Man" i dansk golf ved Silkeborg Golfklubs 25 års jubilæum i 1991.

I artiklen udnævner Dreyer Esbjerg som sin personlige favorit blandt de baner, han har tegnet. Som svar på Knudsens spørgsmål om at vælge tre spillepartnere til en "drømmefourball" udpeger Dreyer Ernie Els, som han kort forinden havde mødt i St. Andrews, den engelske golfskribent Bernard Darwin, som Dreyer havde læst, men aldrig mødt, og klubkammeraten fra København, den olympiske mester i sejlsport fra 1964 Ole Berntsen, "ganske enkelt fordi han altid var så morsom at spille med".

Afslutningsvist noterer Knudsen, at "der skrives stadig i lejligheden på Christianshavn. På en rigtig gammel skrivemaskine oven i købet. Der er som nævnt intet TV, og Dreyer holder heller ikke avis. Men han følger med

alligevel og er forbavsende godt orienteret om mangt og meget. Frem for alt ved han en masse om golf i Danmark.”

Vist så.

Vinterregler er for spillernes skyld - ikke banens

Over et par år skrev Frederik Dreyer i 1980'erne en række artikler i Dansk Golf under overskriften ”Udbredte misforståelser”. De bragte meget stof til eftertanke. En af de misforståelser, som Dreyer gik i rette med, var, at indførelsen af oplægningsregler på golfbanerne om vinteren skulle være ud fra et hensyn til at beskytte banen.

”Den dybe og fortvivlende sandhed er denne: Indførelse af vinterregler skåner ikke teesteder og fairways det ringeste, snarere tværtimod. Spillerne placerer, når vinterregler indføres, boldene på de områder, hvor der er bedst og tættest græs, hvorefter dette græsområde slås i stykker med et gevaldigt slag ned i den bløde jord, og klimaet skal være meget mildt, hvis græsset kommer til at gro igen. Og hvem ved, om den store flotte græstørv bliver lagt på plads,” skrev Dreyer i 1982.

Golfbanearkitekten Frederik Dreyer

Servietten og gummistøvlerne

Det er nedladende blevet sagt om Frederik Dreyers virke som golfbanearkitekt, at hans arbejde bestod i at gå en tur på det tiltænkte område og derefter tegne en skitse over et baneforløb på en serviet - og det var det.

Dreyer kendte godt historien og fandt den dybt uretfærdig, for intet kunne være mere forkert.

Utallige er de besøg, Dreyer har foretaget hos det, der dengang hed Geodætisk Institut, senere Kort- og Matrikelstyrelsen, og som nu bærer navnet Geodatastyrelsen. Formålet var at skaffe kortmateriale og luftfotos af "områder, hvor der allerede ligger en golfbane, eller hvor der planlægges en ny bane. Det er forbløffende, hvad man kan se på et sådant fotografi," skrev Dreyer i 1993, flere år før Google Earth gjorde luftfotos let tilgængelige for alle.

Kortmaterialet og mange, lange vandringer på det udsete område iført langskafte gummistøvler og overfrakke lå til grund for de skitsetegninger, Dreyer udarbejdede for sine golfbaneprojekter. Oftest en samlet skitse over hulforløbet og detailtegninger af de enkelte greens og deres omgivelser med angivelser af nøjagtige kurver og højder. Senere fulgte gentagne besøg i byggefasen for at følge op på, at skitserne blev virkeliggjort.

Dreyer var nu selv skyld i historien om servietten. I en artikel i GOLF i 1973 fortalte han om etableringen af Holbæk Golfklubs første 9 hullers bane på den lille halvø Kirsebærholmen i Holbæk Fjord. Jens Kampmann og Dreyer fra DGU's baneudvalg, unionens banekonsulent Kurt Werner Hansen og sekretæren Steen Damgaard havde besigtiget området, efter at det var besluttet at lægge en golfbane på halvøen, og, skrev Dreyer, "banen blev skitseret af mig på en cigaretpakke på den nu nedbrændte Lindenberg Kro og ligger nu, som skitsen viste".

"Dette fuldstændig korrekte handlingsforløb blev jeg stærkt bebrejdet, "fordi en så sjusket og overfladisk fremgangsmåde ikke aftvinger respekt". Disse strenge kritikere forstod ikke, at nogle er i stand til at opfatte et terræn og se dets muligheder som egnet til golfbane hurtigere end de selv," skrev han i 2001, og ved en anden lejlighed forklarede Dreyer:

"Jeg har et medfødt jysk nemme for terræn. Det er en sans, der siger en, hvor verdenshjørnerne er og fører med sig en fornemmelse af former og rum, der ubevidst fornemmes og erindres. Har jeg een gang spillet på en golfbane, kan jeg i mange år huske de enkelte huller og deres indbyrdes beliggenhed."

I 1972 beskrev Dreyer arbejdet med at bygge 5. hul på det, som mange kalder Dreyers mesterværk, Esbjerg Golfklubs Marbæk-bane, og den beskrivelse er nok et mere dækkende udtryk for Dreyers typiske arbejdsmetode, når først skitserne er tegnet og aftalerne indgået.

"Sammen med klubformand Jens Wester-Andersen, plantør Thomsen og en arbejder fra skoven markerede jeg de enkelte hullers forløb med pæle, et lidt træls arbejde i lyngen og fyrretykningerne. Det var solskin og varmt, og da vi et øjeblik stod og pustede ud, hørte og så vi højt, højt oppe en kæmpeflok vildgæs, der støjende og i kileformation fløj ud over havet mod vest. Da de var forsvundet, stod jeg og kiggede op mod den kommende

green, og pludselig slog det ned i mig, at man her kunne udforme et golfhul, som jeg længe har ønsket at anlægge på en dansk golfbane. Hullets længde er 360 meter, men virker noget længere, fordi terrænet stiger. Jeg så, at en kæmpebunker, der dækker fairways bredde og graves ind i bakken lige foran green, ville give et formidabelt golfhul her. Man må enten slå kort af denne bunker i to slag, og det må de fleste af gode grunde alligevel gøre, eller man må sætte alt på et bræt og med et langt slag prøve at slå op på green i andetslaget. Det bliver et slag, hvor man enten belønnes fyrsteligt eller straffes grusomt. Tilsvarende huller findes bl.a. på Prestwicks bane i Skotland og Merion i USA.”

Marbæk-banen viser, hvad Dreyer kunne præstere med et terræn, der var ideelt til golfbane. Men Dreyer har også fra tid til anden modtaget kritik for at have skabt baner, der ikke er særligt spændende, beliggende på områder, der ikke har den største landskabelige skønhed, og hvor jordbundsforholdene måske ikke er de mest velegnede til en golfbane. Det, som vi dengang unge golfspillere lettere flabet kaldte ”bondemandens flade mark”.

Men etablering af golfbaner i 1960’erne og mange år frem var det muliges kunst. Behjertede initiativtagere rundt om i byerne kæmpede med at skaffe jord, tilladelser og finansiering, og når det endelig var lykkedes, måtte golfarkitekten arbejde med det areal, som nu engang var til rådighed, uanset kuperingsgrad og jordbundsforhold. Dreyer har givet udtryk for, at han ofte måtte indgå kompromiser i forhold til det, han fandt ideelt, men har givetvis fundet trøst i, at golfspillerne nok alligevel skulle få sjov og glæde af golfspillet på den pågældende bane.

↑ Frederik Dreyer i landsholdkaptajnen og den tidligere landsholdsspiller Erik Stærks muntre streg, tegnet i 1977.

Drømmen om St. Andrews

Som andetsteds nævnt var det gennem afsnittene om banearkitektur i bogen "Golf From A New Angle", som Dreyer købte under sit første besøg i England som 15-årig i 1934, at Dreyer fik sin første viden om dette emne, der skulle optage ham resten af livet.

"Forfatteren var Theodore Moore og bogens titel: "Golf From A New Angle". Jeg solgte den for et ringe beløb i Aarhus, da jeg ville i biografen. Små to år senere begyndte jeg at spille golf på Aarhus Golf Clubs gamle bane i Skade Bakker og købte bogen tilbage for det samme beløb, 1,50 kr., jeg havde solgt den for," skrev Dreyer i 1983.

Dreyer fortæller, at Moore "går ind for størst mulig variation, variation i de enkelte hullers længde, i deres orientering mod forskellige verdenshjørner, udformning af de enkelte greens og den rigtige anvendelse af det givne landskab, eventuelt ved at modellere naturlige småhøje for at skjule mindre pyntelige baggrundsfænomener som jernbanelinier og lokale gasværksbygninger".

"Theodore Moore var ikke forfatterens rigtige navn, det er et pseudonym for Matthew M. Monie. Hvorfor han ikke skrev under sit eget navn, ved jeg ikke. Han kunne godt have været det bekendt," skrev Dreyer.

Dreyer har fortalt, at selv da han var på toppen som spiller, gik det ind imellem ud over hans spil, at han lod sig distrahere af banen. "Det var umuligt at lade være med at studere banernes udformning, selv når jeg spillede match. Sådan har det været siden mine første golfdage."

"Min interesse for golfarkitektur går tilbage til krigens tid, hvor det ikke var muligt at rejse udenfor Danmarks grænser," har han videre berettet. Dreyer kendte de danske baner, men ikke andre. "Det fascinerede mig, at golfbanerne var så forskellige. Endnu mere interessant og spændende forekom det, at de berømte baner som St. Andrews og Carnoustie lå utilgængelige og gådefulde på den anden side af Vesterhavet. Om det nogensinde skulle lykkes at komme til at spille på dem, var det umuligt at vide."

Efter krigen blev det muligt at besøge Sverige, og Dreyer deltog i årevis med stor fornøjelse i Københavns Golf Klubs årlige matcher mod Falsterbo og Lunds Akademiska Golfklubb. Men det var Skotland, der trak.

"Især var jeg interesseret i at danne mig et billede af, hvordan St. Andrews Old Course var og så ud. Jeg gik endda så vidt, at jeg gennempløjede flere årgange af The Times på Det kongelige Bibliotek for at komme på sporet af opgavens løsning, men meget klogere blev jeg ikke. Til gengæld fik jeg læst

mange af Bernard Darwins essays om golf. Tiden var ikke spildt. I 1948 gik drømmen i opfyldelse. Otte herlige dage tilbragte jeg i den gamle, skotske universitetsby,” skrev han i 1983.

Frederik Dreyer besøgte St. Andrews på Skotlands østkyst for at deltage i en turnering, hvor University of St. Andrews sammen med The Royal and Ancient Golf Club havde inviteret studenter fra hele verden - dog undtaget 2. verdenskrigs tabere Tyskland og Italien - til at spille en 72 hullers turnering om den fine pokal The Boyd Quaich, døbt efter to brødre, som var dræbt i krigen. Tre af runderne blev spillet på Old Course og en enkelt på New Course. Turneringen blev spillet første gang i 1946 og spilles stadig den dag i dag.

”Vi boede gratis på et kollegium og var honorære medlemmer af Royal and Ancient, mens turneringen stod på. Jeg lå på en delt fjerdeplads efter runder på 78-77-78. Sidste runde gik det knap så godt, da fandt jeg pludselig alle de skjulte små bunkers og vanskelige lejer, der gemmer sig på Old Course,” fortalte han i 1996.

Sidste rundes score blev en trist 91'er, men oplevelserne i universitets- og golfbyen St. Andrews og ikke mindst mødet med Old Course og byens øvrige baner blev skelsættende for Dreyer, der på samme rejse fik spillet berømte skotske baner som North Berwick og Muirfield og i England Hoylake, Little Aston og Sandwich (Royal St. George's).

”Men den største oplevelse var indtrykket fra en bane (Old Course), der så at sige er skabt af naturen for hundreder af år siden. Hvor bunkers selv har bestemt, hvor de vil ligge - og greens med. Hvor vind og vejr og det bestående landskab har anvist hullernes forløb,” sagde han.

Om Old Course har Dreyer siden skrevet: ”De spillere, der ikke kan undertrykke deres irritation over sære - og i deres øjne uretfærdige - hændelser

såsom et skævt spring af bolden ned i en bunker, kan ikke vinde her. Den rette mentale balance overfor fjenden - the Old Course - er nødvendig. Banen er udstyret med en underfundig, psykologisk ballast, som ingen anden golfbane. Også dén skal vinderen besejre."

Siden læste Dreyer med egne ord, "hvad der var tilgængeligt om golfarkitektur". Han rejste gentagne gange gennem årene tilbage til Skotland. I 1952 var Dreyer og GOLF's første redaktør, den noget ældre Verner Amentorp, på rundtur i det østlige Skotland med tog og bus og fik spillet en masse seaside-baner undervejs - og skrevet om dem i GOLF bagefter.

Dreyer (t.v.) på Carnoustie i 1952.

I 1974 spillede Dreyer Old Course i St. Andrews for sidste gang, og i hele sin karriere anvendte Dreyer denne bane som reference, når han skulle forklare, hvorfor han havde designet en green, en bunker eller en bane på den og den måde.

Styrke og svaghed

Denne betagelse af St. Andrews og de øvrige skotske seaside-baner var på mange måder Dreyers styrke som banearkitekt, men blev måske også med tiden hans svaghed.

For det første er både Old Course i St. Andrews og andre gamle skotske linksbaner i realiteten væsentligt mere menneskeskabte, end det ovennævnte citat lader forstå. Det er mennesker, golfarkitekter om man vil, der har tilpasset selv de mest "naturlige" baner til golfspillet's vilkår. Således også på Old Course, hvor det er Old Tom Morris, der har givet banen dens nuværende udseende, hvilket Dreyer jo var fuldt ud klar over, for han beskrev flere gange gennem årene Old Course's udvikling i bladet GOLF.

For det andet har Dreyers forkærlighed for de klassiske skotske golfbaner måske i et vist omfang været en begrænsning for at inddrage nye designelementer i banearkitektarbejdet.

Dreyer på 6. tee på Muirfield i 1960'erne.

I hvert fald havde Dreyer ikke det store til overs for de amerikanske designfilosofier, der efterhånden vandt indpas over hele verden. "De fleste unoder har vi fået fra Amerika, hvor man jo ellers byggede de første baner som tro kopier af de skotske. Men efter anden verdenskrig opstod disse store, parkagtige anlæg, kunstigt bygget, stærkt vandet, og med bløde greens, der også holder på bolde uden backspin," sagde han i 1996.

"Det er også derfra, ideen om, at en golfbane skal være fair, stammer. Så spørger jeg: "Er St. Andrews Old Course fair?" Eller for den sags skyld andre af de gamle links? Nej, her er kravet, at bolden må spilles efter forholdene. Blinde slag hører med i det givne terræn, og greens hælder med landskabet, hvad enten hullet er langt eller kort. Det danske klima ligner det skotske. Skulle vi så ikke tage ved lære dér i stedet for at tro, at dem i USA nødvendigvis er de bedste?", spurgte Dreyer videre.

"Det må være noget af en smagssag, om man bifalder den nye, amerikansk påvirkede standardiseringstendens i golfbaneanlæggene, eller om man mener, at der på nye golfbaner mangler morsomme, spændende, men måske lidt unfair huller, hvor man fristes til at tage en chance med et risikobetonet slag. For mit vedkommende kan jeg gerne sige, at jeg på danske golfbaner savner de lidt "skøre" huller som 13. på North Berwick og 11. på St. Andrews," skrev Dreyer helt tilbage i 1963. Men flertallet af danske golfspillere var vist ikke enige med ham på det punkt, og når Dreyer f.eks. med fuldt overlæg skabte enkelte "skøre" greens på nogle af sine baner, gik der ofte ikke mange år, før klubberne byggede dem om til at være mere spillevenlige.

Ved en anden lejlighed vrissede Dreyer: "Der er kommet en grim tendens i golfspillet med, at alting skal være så amerikansk. Det går igen i banearkitekturen. I stedet for at indrette banen efter, hvordan naturen er på stedet, tværer man det hele respektløst ud med en bulldozer. Derpå bygger man, som man selv synes. Og det bliver derefter."

Dreyer fulgte skam helt fra ungdommen med i amerikansk golfarkitektur gennem blade og bøger, men han kunne ikke lide, hvad han så. Han mente, at den banetype, der blev udviklet i USA, skyldtes, at "den amerikanske opfattelse af golfspillet på flere punkter er anderledes end den traditionelle skotske og engelske," skrev han i 1981. De amerikanske golfspillere foretrækker slagspil fremfor hulspil, de vil have stop på bolden på greens, og de vil undgå rough, for boldene skal kunne findes hurtigt. "Til gengæld findes der mange træer på banerne, de fleste fairways fremtræder som veritable alléer." Resultatet er, at "man tilstræber, at banerne bliver så "fair", som det er muligt, et godt slag skal resultere i et godt leje for bolden," fnyste han, måske uden at tænke nærmere over, at netop den opfattelse formentlig deles af langt de fleste danske golfspillere.

Dreyer havde dog stor respekt for nogle af de dengang yngre amerikanske golfarkitekter som Pete Dye. "Han har studeret de skotske seaside-baner og prøver bevidst at omplante visionerne derfra til amerikansk jordbund," roste Dreyer, og et godt eksempel på denne del af Dye's virke ser man på Whistling Straits i Wisconsin, der lagde bane til USA's knusende sejr i Ryder Cup 2021.

På Dreyers helt gamle dage blev hans holdninger til amerikansk banearkitektur nærmest rabiate. Som 83-årig i 2002 skrev han i et privat brev til Jan Skanderup, at det er af "umistelig værdi", at Old Course ikke er ændret siden år 1900, og tilføjer: "Men det forstås nu nok alligevel ikke af nutidens "golfspillere" med amerikanske, gyselige kasketter, der kun begriber "target golf" og kunstige water hazards, der for øvrigt blev gjort populære af Robert Trent Jones, en charlatan med smag à la de dårligste Hollywood-film. Men: Jo mere gravearbejde på golfbaner, jo større arkitekthonorarer. Ak ja."

Når Dreyer skrev til offentliggørelse, var han mere diplomatisk. Men også i sine artikler synes Dreyer helt at se bort fra, at interessen for at spille golf gør det nødvendigt at bygge golfbaner på områder, der ikke nødvendigvis fra naturens hånd er velegnede dertil. Alene i Florida er der 1.300 golfbaner, hvoraf mange er bygget i fladt og mere eller mindre sumpet terræn, hvor man har måttet opfylde med jord for at kunne bygge golfbaner. Hvis det skulle have været "på naturens præmisser", ville der ofte slet ingen golfbaner have været.

Det er derfor kun naturligt, at der især i USA udviklede sig skoler indenfor golfarkitektur, hvor det drejede sig om at visualisere, hvordan en golfbane kunne bygges på et givent, ofte ucharmerende område, og så med flytning af jord og etablering af søer m.m. få bygget en golfbane, der ofte også samtidig, bl.a. af hensyn til finansieringen, skulle passes ind i projekter med bygning af beboelseshuse og villaer, som man også ser det mange steder i Sydeuropa.

Det paradoksale er, at Dreyer blev særdeles begejstret for den da ganske nye og kraftigt modellerede Kingsbarns-bane syd for St. Andrews, som han besøgte på sin sidste Skotlands-rejse som 82-årig i 2001. "Der har været dyrkede marker på en del af arealet, men det kan ikke ses i dag. Det har kostet mange penge at omskabe arealet til et linksareal, hvilket skete ved at tilføre det intet mindre end 300.000 kubikmeter jord og sand. Kunne vi magte en sådan opgave, kunne Danmark også få en linksbane i Jylland, hvor mulighederne i dag er forspildt til fordel for sommerhuskolonier og fredede områder langs vestkysten," skrev han i 2002.

Logikken i Dreyers argumenter var ikke altid helt sammenhængende. Og en "kunstig links" som Kingsbarns har vi endnu ikke fået i Danmark.

Frederik Dreyers designfilosofi

Man må dog lade Dreyer, at i St. Andrews og på de andre skotske linksbaner, eller seaside-baner, som man oftest sagde på Dreyers tid, er hulforløbet og udformningen først og fremmest skabt af naturen, og for Dreyer var dette idealet, sagde han til Jyllands-Posten i 1995.

"Jeg kan bedst lide, at man flytter så lidt som muligt rundt på jorden. Og så må terrænet helst ikke være for bakket, kun småbølget," udtalte han i samme artikel. Han uddybede videre, som han også tidligere havde skrevet, at en golfbane gerne må stille store krav til de bedste spillere, men samtidig skal den så vidt muligt være fair for spillere på alle niveauer. Som hovedregel skal et golfhul nemlig kunne spilles på flere måder, så både lav- og højhåndicappere kan fornemme en udfordring ved det.

"Det er vanskeligt at beskrive, hvordan man placerer et golfhul i terrænet og udformer det med fairway, bunkers og green, der skal stå i et bestemt, udefinerbart forhold til hinanden. Man skal se hullet for sig, som det kom-

mer til at se ud. Man er bundet af en mængde faktorer: jordbund, afstand til de øvrige huller, terrænets udformning osv.; man foretager en samlet vurdering og prøver så senere, om der kan forbedres for eksempel ved en anden bunkerplacering,” skrev han i 1972, og ved en anden lejlighed sammenfattede han:

”Det, der efter min mening er det vigtigste ved anlægget af en golfbane, er ikke omtalt endnu. Det er vanskeligt at omsætte i ord og drejer sig hovedsageligt om sans for rytme i den måde, hullerne følger hinanden på og en fornemmelse af, hvorledes landskabet, ikke alene den del af banen, man just befinder sig på, men også fjernere liggende dele, usynlige som synlige, ja, selv udsigten og horisonten skaber hullernes individuelle og samlede særpræg og karakter. Der skal ud af det eksisterende terræn, af dets særlige type, skabes et stykke kultiveret natur, der ved golfspillernes vandring igennem det langsomt afsløres for dem, så at de ubevidst suger det ind og tilegner sig det, som om de var tilskuere ved et skuespil, hvor de optrædendes karakter langsomt, men med større og større styrke udviklede sig for dem.”

Dreyer var ikke meget for at gøre spillet lettere for spillerne ved at placere forskellige former for afstandsmarkeringer på banerne. Banearkitekter ”har normalt den indstilling, at en af deres fornemste opgaver er at bringe spillerne i tvivl om, hvor langt der er fra et givent punkt på banen til det sted på greenen, hvor hullet er placeret,” har han skrevet. Dreyer medvirkede til udarbejdelse af baneguides, men understregede - med rette - at disse kun har værdi, hvis spilleren ved, hvor langt han slår med de enkelte køller.

Efter et besøg i Sverige i 1984 skrev han, at alle de svenske baner, han havde besøgt, havde fulgt det svenske golfforbunds anbefaling om ”på flagstængerne at anbringe en kugle, hvis placering på stangen, høj eller lav, angav, om hullet var anbragt foran eller bagtil på green. Der findes også på de fleste huller sort-gule pæle, der fortæller om afstand til greenmidte. Man

har på denne måde søgt at slå benene væk under den opfattelse, at det er en fornem dyd at have en god afstandsbedømmelse. Det vil vise sig, om disse anstrengelser bærer frugt. Mon ikke også i fremtiden de fleste indspil bliver for korte?”

Indspillene bliver såmænd sikkert stadig for korte, men afstandsmarkeringerne på banen vandt hurtigt indpas også i Danmark. Nutidens golfure og -kikkerter, der kan vise afstande med endnu større nøjagtighed, ville næppe have faldet i Dreyers smag.

Skåret ind til benet kan man sige, at Dreyer gik ind for golfbaner, der udfordrer spillerens strategiske sans og dennes evner til at omsætte strategi til golfslag. Udover at kunne slå slagene skal spilleren kunne vurdere afstande, vind og vejr, og spilleren skal være psykisk stærk og kunne acceptere både uheldige og ”uretfærdige” boldspring og svært placerede bunkers. Belønningen skal være stor, når det lykkes. Mindre gode spillere skal også altid have en udvej, men må acceptere, at det koster slag. ”Golf er ikke, og skal ikke være forudberegnetligt og ”fair”. Man må ikke glemme, at ”the element of luck” er en væsentlig faktor i golfspillet væsen og ide,” mente han.

Dreyer gik også meget op i, at det er vigtigt med de rigtige græstyper på golfbanerne, især på greens. I Danmark bør der, mente han, være rødsvingel og almindelig hvene på greens, græssorter, der ikke behøver ret meget kunstig vanding og kun ringe gødningstilførsel. Men disse græssorter er ikke gode til at holde på bolden, når det er tørt. Dreyer fandt dette positivt, for så blev spillerne nødt til at lære at slå chip-and-run slag som på de skotske linksbaner. Andre så mindre positivt på det.

”Mange medlemmer ønskede, ja faktisk troede, at de havde krav på, at en green skal kunne ”holde” et indspil, hvad enten spilleren havde givet bolden tilstrækkeligt backspin eller ej. Kun en blød green har denne egen-

skab, og kun kraftig vanding kan skabe bløde greens. Bagsiden af medaljen er imidlertid, at jo mere, der vandes, desto bedre vilkår får det uønskede étårige rapgræs og desto dårligere vilkår får de rette græsser, rødsvingel og almindelig hvene, hvis rødder ikke opnår den fornødne længde. Altså opstår de greens, der ikke kan spilles på i meget våde perioder,” skrev Dreyer i 1992.

I dag, 30 år senere, er det meget mere almindeligt at finde faste greens på danske baner, og der pågår til stadighed forsknings- og udviklingsarbejde under ledelse af DGU's banekonsulentafdeling for at finde frem til de rette græssorter og den rette pleje, der skal sikre gode og slidstærke greens på landets golfbaner også uden den nu forbudte brug af pesticider.

Andre golfarkitekter

Hvor Dreyer ikke havde meget til overs for amerikanske golfarkitekter og deres arbejde, havde han stor respekt for en lang række af både tidligere og samtidige britiske golfarkitekter. Han havde et godt samarbejde med især to af sine jævnaldrende, Erik Schnack og Jan Sederholm, og også en god relation til lidt yngre arkitekter som klubkammeraten fra Københavns Golf Klub, Rolf Henning-Jensen, som bl.a. står bag Hornbæk-banen, og englænderen Martin Hawtree, der bl.a. har tegnet Simon's Golf Club.

↑ Frederik Dreyer drøfter i 1991 designet af Simon's Golf Club i Nordsjælland med banens engelske golfarkitekt Martin Hawtree.

Erik Schnack, der ligesom Dreyer var tidligere landsholdsspiller, var baseret i Aalborg, og ganske naturligt blev han derfor ophavsmand til en række nordjyske baner, hvoraf Skovbanen i Holstebro er den mest kendte og de første ni huller på Nordvestjysk de mest arbejdskrævende. Schnacks skabelse af en golfbane midt i Nystrup Klitplantage er en historie for sig. Som Dreyer har skrevet: "Banens arkitekt, Erik Schnack, har fortalt, at han en dag gik i terrænet sammen sin kone og familiens hund. Først forsvandt hunden og senere konen. Ved mørkets frembrud forenedes dog alle ved et heldigt træf ved bilen". En dejlig golfbane er der kommet ud af anstrengelserne.

"En klog, ivrig og beskeden mand, der gav mere tilbage til golfspillet, end han tog fra det," skrev Dreyer i en nekrolog over Erik Schnack i 1991. En beskrivelse, der passede lige så godt på Dreyer selv.

Jan Sederholm var fra Helsingborg, stadsarkitekt i Höganäs, formand i Rya GK og en flittig golfarkitekt, der tegnede en lang række baner på begge sider af Øresund, især på Sjælland, hvor Gilleleje og Furesø er blandt hans ypperste frembringelser. Odense Golfklubs Holluf Park-bane bør også nævnes, og St. Arilds Golfklubb ved Arild på Kullen nord for Helsingborg anses af mange for Sederholms mesterværk.

Dreyer diskuterede ofte baner og banearkitektur med de to kolleger. De var ikke enige om alt, og det kom eksempelvis til udtryk i Karl Erik Jeppesens dobbeltinterview med Dreyer og Sederholm i GOLF i 1982. I en meget kultiveret drøftelse fastholdt Dreyer sin tro mod de skotske principper, mens Sederholm, som det blev skrevet, "havde adopteret nogle ideer fra den amerikanske skole" og i øvrigt af vedligeholdelsesgrunde gik ind for at placere greenbunkers et par meter fra greenen.

Det meste var de to rutinerede golfarkitekter nu enige om, og der var tilsyneladende ingen jalousi imellem dem. Der var jo også projekter nok til dem begge - og til flere andre golfarkitekter.

Det gode golfhul

"Det har altid moret mig, når jeg spillede på en fremmed bane, at analysere de gode huller. Når jeg har fundet ud af, hvorfor de er det, har jeg overført erfaringerne til nye baner, hvor det var muligt," har Dreyer fortalt. Han var dog udmærket klar over, at det at definere "et godt golfhul" ikke er så ligetil.

"Alle golfarkitekter og enhver, der har funderet over problemet, er enige om, at det ikke er muligt at definere begrebet: et godt golfhul. Der er gjort forsøg herpå, men med magre resultater til følge. "En prøve på golfkunnen", "interessant for både gode og dårlige spillere", "risikopræget" og så videre er naturligvis ingredienser af begrebet, men nogen definition giver udtrykkene ikke," skrev Frederik Dreyer i 1983.

Han tilføjer, at hvis man sidder hjemme og tænker på en golfbane, og der er nogle bestemte slag, som man får lyst til at slå, så må det betyde, at det er gode golfhuller, eller i det mindste, at man selv synes, at det er gode huller. "Det vil typisk være huller med slag, der er spændende og interessante, ikke helt lette, men som giver tilfredshed, hvis de lykkes", skrev han, og det kan man kun give ham ret i.

Naturen spiller altid med

Frederik Dreyer var af den faste overbevisning, at man skal bevare områdets karakteristiske træk, når man anlægger en golfbane, så at "en vandring gennem banens huller bliver en glidende oplevelse af stedets natur, som alle fornemmer, også selvom golfspillet's djævleblændte drilleri stundom gør spillets udøvere blinde for natur," som han skrev i 1982.

Dreyer tilføjede dog straks efter: "Om dette faktum har jeg dog mine tvivl. Er det mon ikke snarere sådan, at alle - meget muligt ubevidst - kommer hjem fra en runde med erindringer ikke blot om gode og dårlige slag, om en tabt eller vundet spændende golfmatch, men også med indtryk af lysets spil i græsset, om en fugl i hegnet og om en vandring fra en sti, der ligger i skygge, ud i et lysfyldt, åbent og grønt rum?"

Tænk selv efter.

Først kommer greens, så bunkers og teesteder

"Når en golfarkitekt har bestemt sig for, at der på et givet areal kan lægges en golfbane af den og den længde, at øvelsesområderne skal placeres sådan og sådan, hvor første - og måske tiende - tee skal placeres, antallet af par 3, par 4 og par 5 huller, og truffet beslutning om flere andre forhold, går han terrænet igennem og udsøger sig velegnede steder at placere greens på. Dette er det første hensyn. På en sådan vandring kan han finde steder i terrænet, hvor han vil sige til selv: her vil det være interessant at drive fra," skrev Dreyer i 1986, men sagde i samme forbindelse, at teesteder i golfarkitektonisk forbindelse er greens' og bunkers' stedbørn.

Dreyer gjorde sig dog mange tanker om teestedernes placering. "Vi kender alle fornemmelsen af at føle os godt tilpas på et teested, her er det rart at drive fra. Omvendt findes der teesteder, der indgyder os ubehag. Det er tit vanskeligt at forstå, hvorfor det forholder sig sådan, og forskellige spillere vil næppe have de samme følelser overfor de samme teesteder, dog vil de fleste sikkert kunne lide at slå fra et teested, der ligger højt, ligesom de fleste ikke bryder sig om at slå fra et teested, hvor slaget er blindt. Det er sjældent, at et langt carry fra et teested er populært, især hvis der skal slås over vand," lød hans plausible analyse.

"Det gælder nu heller ikke om at gøre alle tilpas på dette felt. Variation i anbringelsen af banens teesteder i relation til de spillemæssige opgaver, de enkelte huller byder på, må være banearkitektens fornemste sigte. Samtidig må det være et mål, at de planlagte teesteder føjer sig smukt og naturligt ind i terrænet uden for voldsomme og brutale opbygninger", rundede han af.

Træer på golfbanen

"Jeg vil sige, at træer som altovervejende hovedregel ikke bør findes på fairways eller for tæt på greens, men at der i et landskab, hvor det er naturligt at have trævækst, også skal være bevoksning, der passer på stedet, og i nogenlunde afstand til spillefeltet, men at der i en natur, hvor træer har svært ved at trives, som på banen på Fanø og på Kirsebærholmen i Holbæk Fjord ikke skal fremelskes bevoksning, og endelig, at der bør plantes med måde, så man opnår variation, afveksling mellem de åbne og lukkede områder, og sidst men ikke mindst skal man kun plante de træer og vækster, der falder naturligt ind i naturen på stedet, thujaer, forsythia og forædlede roser hører lige så lidt hjemme på danske golfbaner som firkantede bunkers og teesteder og greens, der ikke i bløde linier og kurver falder ind i terrænet," skrev Dreyer i 1974.

Dreyer advarer mod at overplante åbne områder på golfbanerne, men anerkender, at eksisterende træer kan være med til at definere et golfhul, som de to gamle egetræer, der stadig står på 3. hul på Eremitagen og 5. hul i Rungsted.

Der er både fordele og ulemper ved træer på golfbanen, mente Dreyer.

"Træer giver læ, det vil de fleste opfatte som en fordel. De fanger også i et vist omfang bolde med forkert retning mod andre fairways, og de hjælper i mange tilfælde, hvor der skal bedømmes afstande. At de herudover har en positiv æstetisk funktion, hvis de rigtige sorter er anvendt, og de er plantet de rigtige steder, kan tages for givet. Men træer på en golfbane medfører også ulemper. De kaster skygge, og dette medfører pasningsproblemer for greenkeeperen. Derfor må der aldrig plantes tæt på især greens. Der er to hovedhensyn, der skal tages i agt, når der lægges en planteplan for en golfbane: det spillemæssige og det æstetiske, og banens pasning må, som lige berørt, også erindres", skrev han bl.a. i 1986.

"Selv har jeg aldrig været med til at plante et træ på en fairway. De vil kun forekomme, hvis man ved en rydning lader et eller flere træer stå," fortsatte Dreyer i 1986, hvor han også var forudseende, da han skrev, at "utrolig mange mennesker, og altså også medlemmer af golfklubber, har udtalt modvilje mod, at et træ, de kender, bliver fældet. Men i virkelighed mange tilfælde er det gavnligt, for ikke at sige nødvendigt, at fælde træer, tit for at give bedre vækstbetingelser til træer, der gror i nærheden, men der kan være mange andre gode grunde. Problemet er ikke stort i nye klubber, men vil ubønhørligt melde sig efter nogle års forløb. Og så gælder det om at have sagkundskab og stå fast."

I dag, 35 år efter at Dreyer skrev dette, er det netop den situation, mange danske golfklubber står i. Træer, der blev plantet i 1980'erne og 90'erne, har vokset sig store og kan hæmme både græssets vækst, flowet i spillet og give andre problemer for banen.

Skal vi fælde eller ej?

Ikke for mange bunkers

Dreyers fascination af St. Andrews og de andre klassiske skotske linksbaner spiller også ind i hans holdninger til bunkers.

Allerede under Dreyers første Skotlandsrejse i 1948 bemærker han, at bunkernes placering ikke er, som han er vant til. "Bunkers anbringes i golfens hjemland på fairway og ikke i roughkanten, og de ligger de mest utrolige steder. De er bestemt ikke anbragt således, at de fanger et slicet eller pullet slag; de er der bare, og så må man værsgo' anbringe sin bold et andet sted," skrev han i GOLF efter sit første besøg på Muirfield i 1948.

"Jeg er tilhænger af, at en golfbane som hovedregel kun skal have få bunkers, men at de til gengæld skal placeres med omtanke, så de dikterer spillet strategisk," skrev han 40 år senere. Dreyer fremhævede den oprindelige ni-hullers bane i Ribe, hvor han kun havde placeret syv bunkers, som eksempel herpå. "Det er selvfølgelig meget få, men her var pletter med slugter, skrænter, vandløb og lyng, der kunne træde i stedet for de kunstige forhindringer, som sandbunkers nu engang er," skrev han.

Samtidig var Dreyer udmærket klar over det faktum, at bunkers er dyre at vedligeholde. "Man kan, hvis det givne terræn egner sig, klare sig med at anvende ganske få bunkers, hvilket normalt vil være en æstetisk gevinst og endvidere vil lette banepersonalets opgaver. Man opnår et "economy of design" til gavn for helhedsbilledet. Det overlæssede skal man aldrig stræbe efter," skrev han, og her var Dreyer faktisk atter forud for sin tid, for mange af de aktuelle baneudviklingsprojekter, som landets klubber arbejder på i disse år, går netop ud på at begrænse antallet af bunkers af både spillemæssige og økonomiske årsager.

"Hvordan skal en bunker se ud?" spurgte Dreyer retorisk og svarede selv, at der, som vi alle ved, er mange løsninger. Dreyer mente, at det var at stille for store krav til fairness, at fairwaybunkers nødvendigvis skulle bygges, så man kunne slå et langt slag fra dem. "Man har dog ikke mildere krav til for eksempel vandhazarder, der ligger langt fra greens," argumenterede han.

Dreyer fandt, at fairwaybunkers aldrig måtte anlægges for at fange dårlige slag. "Den rigtige strategiske placering er der, hvor den gode spillers ikke helt perfekte slag lander, og på den lette linje mod green." En bunker kan også placeres for at misguide. "En greenbunker trukket noget frem foran green kan godt give nogle problemer med afstandsbedømmelsen, og det er en glimrende strategisk anvendelse af en bunker," har han sagt.

Måske lidt i modstrid med hensynet til billig vedligeholdelse fandt Dreyer - i modsætning til kollegaen Jan Sederholm - til gengæld ikke, at man ved anlægget af greenbunkers skulle tage for store hensyn til klipningen.

"Mange greenkeepere mener, at de har krav på, at der mellem green og de omgivende bunkers eksisterer et fairwaybælte af en sådan bredde, at arealet kan klippes med en maskine, de sidder på," skrev han, men arkitektonisk fandt han, at mange greenområder ville blive spoleret, hvis ikke bunkers, der æder sig ind i greenen, er mulige.

Ikke overraskende nævner Dreyer 17. hul på Old Course i St. Andrews som eksempel. "Lad klippeteknik og andre banepasningsprocesser rette sig efter banerne og ikke omvendt," skrev han, men han var samtidig udmærket klar over, at dette ligesom mange andre forhold på banen er et spørgsmål om balance og afvejninger.

Frederiks mave

Frederik Dreyers første erfaringer som golfbanearkitekt kom i form af nogle ændringer på hjemmebanen siden 1940, Københavns Golf Klub, og det var en naturlig følge af, at Dreyer i 1945 blev medlem af klubbens baneudvalg. Sammen med Niels Thygesen stod Dreyer i 1957 bag ændringer af både en række bunkers og teesteder på Eremitagen.

Et af de arkitektoniske bidrag, som Dreyer i 1960'erne tilførte banen, var en lille rund, forlængst fjernet, bunker til venstre for den green, der siden en baneomlægning i 1993 har været en del af par 4-hullet 7. hul, men som dengang hørte til et kort, drilsk par 3-hul.

Den runde bunker fik hurtigt tilnavnet "Frederiks mave" blandt klubbens medlemmer. Udenforstående har muligvis undret sig, når de hørte med-

lemmer sige ting som "min score var ganske udmærket, indtil jeg landede i Frederiks mave..."

Jeg mindes, at jeg engang spurgte Dreyer, hvordan han havde det med dette øgenavn til bunkeren. Han svarede, at det havde han ikke noget problem med, hvorefter han tilføjede med en tør gnækken: "...men det er værre, at nogle af damerne i klubben kalder grøften, der går vinkelret på 6. fairway, for Frederiks p*k!!"

Og så var den nævnte bunker endda ikke den oprindelige "Frederiks mave". Der var i virkeligheden tale om en ændring af det nuværende 5. hul, hvor Dreyer i samarbejde med Niels Thygesen ud over at lade et par nye bunkere bygge lod roughen vokse ind i fairway i en bule, som et af klubbens vittige kvindelige medlemmer "ved en ikke alt for høflig allusion til min figur," som Dreyer siden har udtrykt det, døbte "Frederiks mave".

Senere udviklede historien sig til, at det blev den lille bunker, der bar "det fæle navn", som Dreyer kaldte det. Hvordan det skete, var en gåde for Dreyer selv.

Dreyer skabte også i 1966 Danmarks første par 3-bane til Københavns Golf Klub på et område lige syd for drivingrangen. Vi, der var juniorer i klubben dengang sidst i 1960'erne, kaldte banen "den lille bane", og lille er den, i dag ville man nok nærmere kalde den en pitch and putt-bane. Jeg mindes med stor fornøjelse de utallige runder, jeg har gået på "den lille bane", både alene og i selskab med andre. De mangfoldige former for indspil, høje som lave, man lærer af at spille ind til sådanne små greens, kommer mig fortsat til stor gavn i mit spil i dag, 50 år senere.

De første arkitektarbejder

Frederik Dreyers første større banearkitektarbejde fandt sted i begyndelsen af 1950'erne, da Helsingør Golf Clubs store gamle mand, dommer Olrik, bad Dreyer om hjælp, da klubben havde mistet nogle huller, og nye skulle bygges.

Dreyer var også en afgørende faktor, da DGU i 1950'erne inviterede de engelske banearkitekter John Harris og C. K. Cotton til Danmark for at fungere som konsulenter for de dengang ganske få danske klubber. Dreyer havde mange gode drøftelser - og delte mange gode flasker whisky - med de to herrer, hvis besøg bl.a. satte sig varige spor i form af Harris' arbejde i Helsingør og Cottons tegning af de første ni huller i Randers og af Fyns første 18 hullers-bane, Sct. Knuds Golfklub i Nyborg. Her skabte Dreyer senere et par nye huller, da bygningen af jernbanen og udvidelsen af motorvejen på Knudshoved betød, at et par af Cottons oprindelige huller måtte nedlægges.

I 1963 stiftede Dansk Golf Union et egentligt baneudvalg, som Dreyer naturligt nok blev medlem af. Udvalget blev konsulteret direkte af klubberne, når der skulle lægges om og føjes til på banerne. Faktisk på samme måde, som unionens banekonsulenttjeneste bliver det i mange tilfælde i dag.

Derimod var det ikke udvalgets opgave ikke at råde klubberne i banepasningsspørgsmål, i hvert fald ikke efter 1. marts 1969, hvor DGU ansatte Rungstedts greenkeeper Kurt Werner Hansen som banekonsulent. Han blev DGU's første lønnede medarbejder, indtil den første lønnede unionssekretær Bent Wedell-Neergaard sammen med en kontorassistent blev ansat i 1975.

Baneudvalget, der i de første år alene bestod af Jens Kampmann og Dreyer, blev også konsulteret af initiativtagere til nye golfbaner rundt om i landet.

"Vi har besøgt husmænd og godsejere, har talt med borgmestre og Rotarybestyrelser og beset pragtfulde, men også besynderlige arealer over det ganske land. Vi har ødelagt mange par sko og beskadiget flere biler. Vi overvejede engang at kræve erstatning for et ødelagt udstødningsrør på en MG af Svendborg Golf Klub, hvor en stor sten sent en lørdag eftermiddag gjorde os næsten transportløse, men vi lod nåde gå for ret, da vi uden for Faaborg på trods af tidspunktet fik skaden udbedret for 10 kroner og imedens vandt 4 dobbeltvægede whiskyer i terningspillet "lillelyv" fra hotelejerren ved siden af servicestationen. Vi kørte for resten også engang ned i en lille bunker på 8. hul på Ebeltoftbanen og måtte befries af en traktor - men nu nok herom," skrev Dreyer i 1973.

Ebeltoft og Holbæk

Ebeltoft Golf Club er den første bane, som Frederik Dreyer tegnede helt fra bunden, og dermed lagde den grundstenen til Dreyers status som dansk golfbanearkitekturs fader. Dreyer fortæller:

"I 1962 fik jeg til opgave at planlægge en 18 hullers golfbane, der skulle høre til Hotel Hvide Hus. Aage V. Jensen var dengang begyndt at opføre hotelbygningen. Han var i Sydfrankrig blevet begejstret for golfspillet og mente, at en golfbane ville være et aktiv for hotellet. Han handlede hurtigt og købte, dels af kommunen, dels af private, de arealer, hvor golfbanen nu ligger. Han havde i Københavns Golf Klub, hvor han spillede, fået at vide, at jeg vidste alt om golfbaner og golfbanearkitektur. Det skal siges, at det var stærkt overdrevet. Jeg havde nok skrevet om emnet i golfbladet, men jeg havde aldrig været med til en golfbanes anlæg, højst til at ændre bunkerplaceringen på et enkelt hul på banen i Dyrehaven."

"Men jeg gik trøstigt i gang med opgaven, skaffede kortmateriale og vandrede igennem terrænet på kryds og tværs, mange gange endda. Det var

langtfra let at få atten huller til at lægge sig til rette som perler på en snor. Korte huller kunne der være mange af, gode korte huller, og det var nødvendigt at anlægge fem for at kabalen skulle gå op.”

”Anlægningen måtte ikke koste for meget og blev da også ret primitivt udført. Der blev dog skabt vanding til alle greens, noget enestående dengang.”

Ikke længe efter fik Dreyer muligheden for at tegne Holbæk Golfklubs 9-hullers bane på den lille halvø Kirsebærholmen i Holbæk Fjord. Her kunne Dreyer til sin store fornøjelse skabe en seaside-bane efter skotsk forbillede, ikke en ”ægte links” pga. jordbundsforholdene, men alligevel noget af det nærmeste, vi herhjemme kommer til en linksbane.

Holbækbanen blev senere af Jan Sederholm udvidet til 18 huller ved bygning af ni huller på fastlandet.

Silkeborg og Esbjerg

I Silkeborg blev golfklubben stiftet midt i 1960'erne og jorden ved Resenbro erhvervet. Her fik Dreyer tidligt i karrieren som golfarkitekt mulighed for at arbejde med et område, som er særdeles velegnet til golfbane, men som med sine skovområder er helt anderledes end de mere åbne arealer, Dreyer havde arbejdet med før. I 1966 åbnede drivingrangen og seks par 3-huller, og i 1967 og 1968 blev de første og sidste ni huller taget i brug.

Banen i Silkeborg har siden gennemgået visse ændringer, bl.a. af Thomas Bjørn, men kan stadig regnes for et af Dreyers ypperste værker. Den er siden udvidet til 27 huller, da Henrik J. Jacobsen for en snes år siden byggede banens øst-sløjfe.

Omkring 1970 var Esbjerg Golfklub nødt til at flytte fra sin ni hullers bane i Gjesing Plantage, som C. K. Cotton havde tegnet i 1952. Både by og klub

var vokset. Det var behov for en 18 hullers bane, men der var ikke plads til udvidelser i Nørreskoven, som området kaldes i dag, så hvis nogen i dag skulle undre sig over, at vejene "Golfvej" og "Golfvangen" i Esbjerg ligger uden en golfbane i nærheden, er forklaringen den enkle, at de ligger nær den bane, der blev nedlagt. Baneforløbet kan for øvrigt ses endnu, både i terrænet og på Google Earth.

15 km. udenfor Esbjerg fandt man i Marbæk et stort, kommunalt ejet areal, der var som skabt til golfbane. Det var oprindeligt et lyngområde, men stod nu med masser af selvsået bjergfyr, som kommunen gik med til at rydde.

Området, hvor Esbjerg Golfklubs Marbæk-bane ligger, som det så ud med lyng og selvsået bjergfyr, da Dreyer designede banen midt i 1970'erne.

Klubben gav Dreyer til opgave at designe en bane af internationalt format, og banen blev derfor anlagt efter den tids moderne principper. En nyskabelse var bl.a. anlæggelse af fire teesteder på hvert hul. Formålet var at skabe en udfordrende bane for elitespilleren og samtidig skabe rimelige betingelser for handicappolferen. En par 3-bane anlagt som en egentlig golfbane var en anden nyskabelse, som siden blev ganske almindelig

herhjemme. Det samme gælder de meget store og stærkt kuperede greens, som man ikke var vant til i Danmark. Således var greenen på 18. hul på hele 1.600 kvm, hvilket dog senere er reduceret en anelse med anlæggelse af to greenbunkers.

I 1975 var Esbjerg Golfklubs nye bane klar til indvielse.

Klubben skriver selv på sin hjemmeside, at banen i dag fremtræder stort set som ved åbningen i 1975. På nogle få huller er foretaget ændringer i årenes løb. Mest synlig er omlægningen af greens på 3. og 4. hul. De blev stærkt kritiseret, da det første af mange internationale mesterskaber på banen, EM for herreamatører, blev spillet i 1979. "Roekulen" på 4. hul og "skibakken" på 3., som de to greens blev døbt, er forlængst erstattet af omlagte, og ifølge klubben mere "golfvenlige" greens. Vandløbet og søen på 4. hul er også kommet til i årenes løb, og på enkelte huller er anlagt eller nedlagt bunkers. Men ellers er banen stort set stadig, som Dreyer tegnede den, og det ville utvivlsomt have glædet ham, hvis han havde levet i dag.

17. hul på Esbjergs Marbæk-bane, som Dreyer selv kaldte for sin personlige favorit blandt de baner, han har tegnet.

Turf tilbage på teestedet

"Den opfattelse, at man ikke må lægge turf tilbage på teestedet, som jeg mødte, er forkert. Hvorfor skulle det være forbudt? Det er tværtom en pligt at gøre det," skrev Dreyer i Vallensbæk Golfklubs klubblad i 1991. Heri har han så inderligt ret. Alligevel behøver man blot at se på teestedet på et hvilket som helst par 3-hul på en hvilken som helst bane for at konstatere, at det stadig er en udbredt opfattelse, at man ikke skal - ja, nærmest ikke må - lægge en opslået turf tilbage på et teested.

Ønsket om uforanderlighed

Der er nemlig ingen tvivl om, at det var et stort ønske hos Dreyer, at de golfbaner, han havde tegnet, skulle bevares for eftertiden i den form, han havde skabt dem. F.eks. skrev han i Alssund Golfklubs klubblad i 1999:

"Som banens arkitekt vil jeg gerne pege på de intentioner af landskabsmæssig art, der ligger bag golfhullernes placering i terrænet, forhold, der meget gerne skulle respekteres af kommende slægter. Det er nemlig min - og andre golfarkitekters - bitre erfaring, at når vi har afleveret den færdige golfbane, kommer der næsten altid nye kræfter til i klubberne, som regel baneudvalgsmedlemmer uden rigtig indsigt i golfarkitektur, der foretager ændringer, fordi de finder den og den green eller bunker "for uretfærdig"."

Inderst inde var Dreyer dog godt klar over, at dette ønske om uforanderlighed var naivt - på dette, som på mange andre områder inden- og udenfor golfen.

Allerede i 1982 havde Dreyer sukket: "Jeg har tidligere oplevet, at klubber, efter at mit arkitektarbejde er sluttet, af egen drift har ændret på banerne uden at spørge. Det har de naturligvis lov til, det er deres baner. Men det ville nu alligevel være klogt at kende de oprindelige intentioner. De mest almindelige korrektioner er forlængelse af enkelte huller. Jeg advarer herimod. At forlænge golfbaner blot for at opnå større længde giver ofte aldeles forkerte proportioner, også i de enkelte hullers idé."

Meget senere, i 1999, hvor Dreyer havde rundet de 80 år, skrev han dog: "Så længe jeg har beskæftiget mig med anlæg og pasning af golfbaner, har jeg bifaldet denne læresætning: "En golfbane er en levende ting, der vil og skal kontinuerligt ske ændringer på den." Der kan være mange gode og fornuftige årsager til, at ændringer bør foretages, banepasningsproblemer kan nævnes, teesteder skal f.eks. gøres større, og en mere interessant udform-

ning og placering kan også nævnes. Et stærkt stigende medlemstal kan ligefrem gøre sådanne ændringer nødvendige.”

Så det var ikke ændringerne som sådan, Dreyer var modstander af. Hvad han derimod havde noget imod, var, når ændringerne var en følge af, at ”en baneudvalgsformand uden indsigt i problemerne har villet og kunnet sætte sit præg på banen”. Skal der ændres, skal det gøres ordentligt, og helst med brug af en banearkitekt.

Det er naturligvis et indbygget dilemma, hvor meget man kan ændre på en ældre bane og stadig kalde den ”original” eller ”traditionsrig”. De fleste af de kendteste baner i verden har imidlertid gennemgået en række ændringer gennem årene, ikke mindst forlængelser, netop for at ”forsvare banen” mod de længere slag, der er en følge af den teknologiske udvikling, som moderne golfudstyr har gennemgået. For den, der spiller mange forskellige golfbaner, kan det være tydeligt, når en ældre bane nærmest skriger på renovering. Dilemmaet er måske allertydeligst på flere af de ældste baner i Skotland, hvor man nærmest spiller ”museums-golf”, og fænomenet kan såmænd også ses herhjemme.

Københavns Golf Klubs bane på Eremitagen - hvor Dreyer jo også selv var manden bag flere ændringer af det oprindelige design - gennemførte for nogle år siden en omfattende renovering i samarbejde med den skotske golfarkitekt Tom Mackenzie, så banen i dag fremstår nutidig, men med et klassisk udseende.

Det er et godt eksempel på, at moderne golfarkitekter er dygtige til at integrere nye designelementer i eksisterende baner, og de vil måske i samme forbindelse indføre nye græstyper, der eksempelvis som på Københavns kan give mere faste og slidstærke greens. Ændringerne kan faktisk være med til at fremhæve en ældre banes karakteristika, snarere end at ødelægge dem.

Samme proces er Stockholms Golfklubbs 90-årige bane i Kevinge ved at gennemgå i disse år, hvor unge golfarkitekter arbejder på at finde frem til arkitekten Harry Colt's oprindelige bunkers og greenudformninger for at indarbejde de oprindelige intentioner, samtidig med at banen i øvrigt føres up to date.

Alt i alt er der næppe tvivl om, at det nu om dage anses for helt naturligt, at en golfbane ikke er et arkitektonisk værk, som er fredet og ikke må ændres, men derimod en dynamisk størrelse, som kan og bør tilpasses de vilkår, som nutiden nu engang byder.

De mange baneudviklingsprojekter, som Dansk Golf Unions banekonsulenttjeneste i disse år har registreret rundt om i landets golfklubber, viser da netop også, at klubberne ønsker, at deres baner skal reflektere nutidens krav til golfbaner.

Hvordan det vil stille Frederik Dreyers banedesign i fremtiden, må tiden vise. Der er ingen tvivl om, at Dreyers lønlige håb om uforanderlighed hverken kan eller skal opfyldes. Allerede nu er der foretaget ændringer på en række af de baner, han tegnede, og flere vil komme til. Det er der dog ingen grund til at begræde, og det ændrer intet på Dreyers status som dansk golfbanearkitekturs fader.

Det store danske golfboom

Mange faktorer spillede ind i det boom af nye golfbaner og spillere, Danmark oplevede i 1980'erne og 90'erne. Mere fritid, golf på TV, bedre økonomi og ikke mindst forbedrede finansieringsmuligheder for golfbanebyggerierne var alle faktorer, der spillede ind.

Dette nød Dreyer godt af, og han fik travlt i sin banearkitektforretning, ofte med flere projekter i gang på samme tid. Det gik stærkt med at få bygget nye golfbaner over hele landet, og Dreyer, der aldrig fik kørekort, endsige bil, fartede land og rige rundt med DSB. Heldigvis for ham fandtes der stadig rygerkupéer i togene dengang. På et tidspunkt var ca. 1/3 af alle landets golfbaner tegnet af Dreyer.

Udover at have sat sit præg på mere end 30 eksisterende danske golfbaner, har Dreyer gennem sin karriere efter invitation af godsejere og andre lokale initiativtagere udført skitseprojekter til en lang række baner, der af forskellige årsager, oftest økonomiske, aldrig blev til noget. Dreyer har nu aldrig virket skuffet eller sentimental i den anledning, heller ikke når initiativtagerne på trods af et foreliggende skitseprojekt fra Dreyer valgte en anden golfarkitekt til at tegne den endelige bane, som det f.eks. skete ved Skjoldenæsholm.

Det siger lidt om udviklingen, at i 1964, da Dreyers første fulde bane i Ebeltoft blev bygget, var der 12 baner og 2.674 aktive golfspillere i Danmark. Ved indgangen til dette årtusinde, da Dreyers aktive arkitektkarriere var ved at rinde ud, var der 130 danske golfklubber og over 100.000 golfspillere.

Danmarks bedste baner og golfhuller?

Dreyer var på ingen måde en pralhals, men han kendte sit værd, dog ikke i økonomisk forstand, for Dreyer var kendt for at være meget beskedent i sine honorarberegninger. Derimod var han fuldt ud klar over sine evner, og han var stolt af sine frembringelser.

Det kom bl.a. til udtryk, da Dreyer i forbindelse med en rundspørge foretaget af Golfmagasinet i 2004 blev bedt om at anføre Danmarks 10 bedste golfbaner.

Uden indbyrdes rangering anførte den da 85-årige Dreyer 10 baner, hvoraf han selv havde tegnet de tre (Alssund (i dag Sønderborg), Esbjerg og Silkeborg) og givet bidrag til to (Sct. Knuds og Københavns Golf Klub). Herudover anførte Dreyer to af Erik Schnacks baner (Skovbanen i Holstebro og Sønderjylland) og endelig Fanø, Rungsted og Simon's.

I sine medfølgende bemærkninger kalder Dreyer Esbjerg for "Danmark bedste - og længste - mesterskabsbane", mens Silkeborg, der på det tidspunkt havde foretaget nogle ændringer af Dreyers oprindelige design, fik et par stikpiller med på vejen: "God golfbane på sandjord og gode hullængder. Det helt åbne terræn foran klubhuset med grønne fairways omgivet af lynghælder er desværre groet til. Det kan reddes. Det gamle 15. hul med småbølget fairway og en skråtløbende grøft foran green er desværre erstattet af nogle huller på høje bakketoppe. Man har forvekslet god udsigt med gode golfhuller."

Nej, Dreyer brød sig ikke om, at der blev lavet om på hans intentioner.

Dreyer blev også bedt om at anføre Danmarks 20 bedste golfhuller. På denne liste står hans egne huller også i kø, fem fra Esbjerg og et fra hver af Dreyer-banerne Alssund (i dag Sønderborg), Ebeltoft, Blokhust Klit, Dejbjerg, Faaborg, Møllerup, Kaj Lykke og Henne. Her må der jo være tale om Dreyers egne favorithuller fra en langt liv som banearkitekt.

Dreyer anfører desuden to huller fra Københavns Golf Klub og et fra henholdsvis Rungsted, Hvide Klit, Ikast, Sønderjylland og Han Herred (nu Jammerbugten).

Dreyers sidste golfbane

Det er måske meget passende, at den sidste bane, Dreyer tegnede, efter sigende for et honorar bestående af en flaske whisky, er den lille Hedens Golfklub på den jyske hede sydvest for Viborg ved Grønhøj Kro.

Her havde kromanden Gregers Laigaard fået foræret et stykke brakjord af sin far. Han fik ideen om at bygge en lille pay and play-bane og kontaktede den da 85-årige Frederik Dreyer, der holdt sommerferie hos Karin og Eskild Thygesen i Ikast.

Laigaard har i 2009 fortalt til Golfavisen, at han og Dreyer tog en lille whisky på kroen i Grønhøj, inden Dreyer stillede sig på et højt punkt i kanten af marken og sendte Laigaard rundt i terrænet med røde stænger, som skulle markere placeringerne af greens.

"Jeg ville have ni huller, men Dreyer sagde niks, der var kun plads til seks. Så jeg måtte købe jord til tre huller mere," fortalte Laigaard, der med hjælp fra DGU's tidligere banekonsulent Ib Helm-Petersen fik bygget "naturbanen" uden at flytte et læs jord.

Laigaard har senere solgt banen til andre lokale kræfter, og Hedens Golfklubs ca. 250 medlemmer hygger sig på den enkle bane, hvor vejret bestemmer banens farve, er det tørt, er den gul, og har det regnet, er den grøn.

Som på de oprindelige skotske baner. Lige i Frederik Dreyers ånd.

Golfbaner, tegnet helt eller delvist af Frederik Dreyer

- Blokhus Klit
- Bornholms Golfklub
- Dejbjerg
- Ebeltoft
- Esbjerg (Marbæk)
- Frederikssund
- Fåborg
- Grenå
- Halsted Kloster
- Heden
- Henne
- Herning
- Holbæk
- Jelling
- Kaj Lykke, Bramming

- Kalø
- Køge
- Lemvig
- Møllerup
- Nexø
- Nivå
- Odder
- Odsherred
- Passetæktgaard
- Ribe
- Sct. Knuds, Nyborg
- Silkeborg
- Skanderborg
- Svendborg
- Sønderborg (tidligere Alssund)
- Vallensbæk
- Viborg

Jesper Frigast Larsen

Om forfatteren

Jesper Frigast Larsen, f. 1957, er journalist og cand. jur. og har skrevet til bladet Dansk Golf siden 1981. Han var generalsekretær i Dansk Golf Union 1987-1990 og har siden arbejdet i dansk idræt, i Team Danmark, som OL- og elitechef i Danmarks Idrætsforbund og i Anti Doping Danmark. Nu selvstændig. Medlem af Københavns Golf Klub i 40 år fra 1967 og i dag medlem af Værebros Golfklub med hcp. 8,5. Bosat i Jyllinge. Kontakt: jfrigast@gmail.com.